

อนาคต (ทะเลไทย)

ที่เราต้องการ : ลำดับที่ ๑

ศาสตราจารย์ ดร.สมปอง สุจริตกุล

ดร.เทพ เมนะเศวต

ดร.วิชาญ ศิริชัยเอกวัฒน์

คณะกรรมการจัดการความรู้เพื่อผลประโยชน์แห่งชาติทางทะเล (อจชล.)

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและนโยบายต่างประเทศ

อนาคต (ทะเลไทย) ที่เราต้องการ : ลำดับที่ ๑

ผู้เขียน

ศาสตราจารย์ ดร.สมปอง สุจริตกุล

ดร.เทพ เมณะเสวต

ดร.วิชาญ ศิริชัยเอกวัฒน์

คณะกรรมการจัดการความรู้เพื่อผลประโยชน์แห่งชาติทางทะเล
(อจชล.)

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ

ธันวาคม ๒๕๕๗

- ชื่อหนังสือ : อนาคต (ทะเลไทย) ที่เราต้องการ : ลำดับที่ ๑
- ISBN : 978-616-235-215-7
- พิมพ์ครั้งแรก : ธันวาคม ๒๕๕๗
- จำนวนหน้า : ๕๑ หน้า
- จัดพิมพ์โดย : สำนักงานเลขาธิการคณะอนุกรรมการจัดการความรู้เพื่อผลประโยชน์แห่งชาติทางทะเล (อจชล.)
หลักสูตรสหสาขาวิชาการบริหารกิจการทางทะเล
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อาคารวิทยพัฒนา ชั้น ๕ ถ.พญาไท
เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ ๑๐๓๓๐
www.mkh.in.th
- สนับสนุนโดย : สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ
ทำเนียบรัฐบาล เลขที่ ๑ ถ.พิษณุโลก เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

ข้อความที่ปรากฏในบทความทางวิชาการแต่ละเรื่องในหนังสือเล่มนี้ เป็นความคิดเห็นส่วนตัวของผู้เขียนแต่ละท่าน ไม่เกี่ยวข้องกับสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ แต่อย่างไรก็ดี ความรับผิดชอบด้านเนื้อหาและการตรวจร่างบทความแต่ละเรื่อง เป็นเรื่องของผู้เขียนแต่ละท่าน โดยเฉพาะหากมีความผิดพลาดใดๆ ผู้เขียนแต่ละท่านจะรับผิดชอบต่อความของตนเองแต่เพียงผู้เดียว

สารบัญ

เนื้อหา

บทนำ..... ๕

มหาสมุทรและทะเล (Oceans and seas)..... ๑๒

*สำนักความร่วมมือด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
ระหว่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม*

“ข้อสังเกตบางประการเกี่ยวกับถ้อยคำและภาษาที่ใช้ในการสื่อ และ
เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้มวลชนได้รับทราบเกี่ยวกับทะเลและมหาสมุทร
รวมทั้งหลักกฎหมายทะเลระหว่างประเทศที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน” ๒๒

ศาสตราจารย์ ดร. สมปอง สุจริตกุล

ความเห็นบางประการเกี่ยวกับการจัดตั้ง “สถาบันกิจการทางทะเล” และ
“แผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล (พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๔)” ๓๐

ดร.เทพ เมนะเศวต

ทะเลไทย : ทำอย่างไรการใช้ทรัพยากรสัตว์น้ำจึงมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน..... ๔๔

ดร.วิชาญ ศิริชัยเอกวัฒน์

บทนำ

โดย

รองศาสตราจารย์ ดร.เผด็จศักดิ์ จารยะพันธุ์

บทนำ

เอกสาร “อนาคต (ทะเลไทย) ที่เราต้องการ : ลำดับที่ ๑” ฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นการแสดงแนวคิด ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ข้อเสนอแนะที่อยู่บนฐานขององค์ความรู้และประสบการณ์ต่างๆอันหลากหลายและยาวนานของคณะผู้ทรงคุณวุฒิและอนุกรรมการของ “คณะอนุกรรมการจัดการความรู้เพื่อผลประโยชน์แห่งชาติทางทะเล” หรือที่อาจรู้จักกันในชื่อย่อว่า “อจชล.” ซึ่งสนับสนุนการดำเนินงานโดย สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) ตามคำสั่งของ อปท.ที่ ๑/๒๕๕๔ โดยจะมีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการกิจการทางทะเลของประเทศไทยในระดับต่างๆ ซึ่งเป็นเรื่องที่มีความสำคัญต่อมิติทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่ในอดีต ปัจจุบัน และจะเพิ่มความสำคัญมากขึ้นอย่างแน่นอนในอนาคต โดยมีลักษณะเฉพาะโดยธรรมชาติที่มีความเกี่ยวข้องกับกิจกรรม ทรัพยากรและอื่นๆ ในหลากหลายมิติ ซึ่งหากมีการดำเนินการบริหารจัดการทางทะเลที่ดีพออย่างถูกต้องและเหมาะสมกับบริบทของประเทศไทยและคนไทยแล้ว ก็อาจเป็นการพลิก “วิกฤต” ของสภาพปัญหาทะเลไทยที่เป็นอยู่ปัจจุบันให้กลายเป็น “โอกาส” ของประเทศและคนในประเทศ อันสมกับฐานะของประเทศไทยที่เป็น “ชาติทางทะเล (Maritime Nation)” ชาติหนึ่งในโลกใบนี้ได้อย่างแน่นอน

สำหรับเนื้อหาในฉบับนี้ประกอบไปด้วยส่วนที่ ๑ มีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับ แนวทาง ข้อตกลงของประเทศสมาชิกต่างๆ ในโลกซึ่งรวมทั้งประเทศไทยที่จะใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติ เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนขึ้นได้ในโลกของเรา อันเป็นผลมาจากการประชุม “สหประชาชาติว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืน (United Nations Conference on Sustainable Development)” หรือที่รู้จักในชื่อย่อว่า “RIO+20” ในระหว่างวันที่ ๒๐-๒๒ มิถุนายน พ.ศ.๒๕๕๕ ณ นครริโอเดจาเนโร สหพันธ์สาธารณรัฐบราซิล ซึ่งในการประชุมครั้งนี้ ศาสตราจารย์ ดร. สมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี เสด็จเป็นผู้แทนพระองค์ในการเป็นหัวหน้าคณะผู้แทนไทยเข้าร่วมในการ

ประชุม พร้อมผู้แทนระดับสูงจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเนื้อหาที่นำเสนอ จะเป็นเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ “มหาสมุทรและทะเล (Oceans and Seas)” ซึ่งเริ่มตั้งแต่ข้อที่ ๑๕๘ ถึง ๑๗๗ โดยจัดอยู่ในบทที่ ๕ กรอบการปฏิบัติ และติดตามผล (Framework of Action and Follow-up) และเป็นเพียงส่วนหนึ่งของเอกสารคำแปลในชุดหนังสือ The Future We Want” ที่จัดทำโดย สำนักความร่วมมือด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งทางคณะผู้จัดทำเอกสารฉบับนี้ ขอแสดงความขอบคุณมา ณ ที่นี้ ที่ได้อนุเคราะห์ข้อมูลให้ทาง อจชล. ได้นำข้อมูลส่วนหนึ่งมานำเสนอไว้ในเอกสารฉบับนี้ สำหรับผู้ที่สนใจเอกสารชุดดังกล่าวสามารถดาวน์โหลดได้จากเว็บไซต์ “<http://www.uncsd2012.org/thefuturewewant.html>” โดยแนวปฏิบัติดังกล่าวเป็นส่วนที่จะเกี่ยวข้องกับการบริหารกิจการทางทะเลที่หลากหลายมิติ โดยมุ่งให้เกิดความ “มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน” ทางทะเลของไทยทั้งในปัจจุบันและอนาคต

สำหรับเนื้อหาในส่วนที่ ๒ ได้รับความกรุณาจากท่าน ศาสตราจารย์ ดร. สมปอง สุจริตกุล อนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิของ อจชล.ผู้ซึ่งมีความเชี่ยวชาญ และมีประสบการณ์ในการทำงานมากมายในด้านกฎหมายระหว่างประเทศ และด้านการต่างประเทศ เช่น อดีตเคยดำรงตำแหน่งเป็นสมาชิกสถาบัน อนุญาโตตุลาการองค์การกฎหมายเซีย-แอฟริกา ณ กรุงไคโรและกรุง กัวลาลัมเปอร์ อดีตเลขาธิการอาเซียน (ประจำประเทศไทย) อดีตเอกอัครราชทูตไทยประจำประเทศประเทศต่างๆ อดีตหัวหน้าคณะผู้แทนไทยประจำ UNESCO และ FAO รวมถึงเป็นนายผู้ประสานงานคณะนายฝ่ายไทยใน คดีปราสาทพระวิหาร ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศในปี พ.ศ.๒๕๐๒-๒๕๐๕ ซึ่งท่านได้กรุณาให้ข้อสังเกตบางประการเกี่ยวกับถ้อยคำและภาษาที่ใช้ในการสื่อและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้มวลชนได้รับทราบเกี่ยวกับทะเลและมหาสมุทร รวมทั้งหลักกฎหมายทะเลระหว่างประเทศที่ใช้บังคับอยู่ใน

ปัจจุบัน ซึ่งเป็นความเห็นเฉพาะตัวของท่านแต่ก็น่าจะทำให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องในหลายเรื่องที่เกี่ยวข้องกับทะเลไทยได้เป็นอย่างดี

ในส่วนที่ ๓ เป็นบทความที่ได้จากเอกสารประกอบการสัมมนา โดยตรงจาก ท่านอาจารย์ ดร.เทพ เมนะเศวต อนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ของ อจชล. อดีตผู้ทรงคุณวุฒิองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (Food and Agricultural Organization of the United Nations- FAO) อดีตเลขาธิการศูนย์พัฒนาการประมงแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Southeast Asian Fisheries Development Center - SEAFDEC) และเป็นที่ปรึกษาให้แก่ UNDP และหน่วยงานของประเทศไทยต่างๆ โดยท่านได้ให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และข้อมูลที่น่าสนใจใน ๒ ประเด็นด้วยกัน ได้แก่ ๑.เรื่องการจัดตั้งสถาบันกิจการทางทะเลของประเทศไทย และ ๒.เรื่องแผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล (พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๔) ซึ่งท่านได้ให้ข้อมูลในเชิงประวัติศาสตร์ที่ยาวนานและน่าสนใจของการจัดตั้งสถาบันกิจการทางทะเลของประเทศไทย โดยนำเสนอประเด็นความจำเป็น แนวคิดในการจัดตั้ง รวมถึงรายละเอียดบางประการในทางปฏิบัติและข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับแผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล ในมุมมองของทรัพยากรมีชีวิต (Living Resource) ที่จัดเป็นทรัพยากรที่คืนรูปได้ (Renewable Resource) โดยเฉพาะทรัพยากรประมง (Fishery Resource) ซึ่งเป็นวิถีชีวิตของคนไทย ได้อย่างน่าสนใจ รวมทั้งเสนอข้อมูลองค์กรระหว่างประเทศต่างๆ ทั้งระดับอนุภูมิภาค ภูมิภาค และระดับโลกที่มีความเกี่ยวข้องในเรื่องทางทะเล และมีบทบาทที่สำคัญในกิจการที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรทางทะเลและสิ่งแวดล้อม ซึ่งจากการที่ได้มีโอกาสสัมภาษณ์ท่านอาจารย์โดยตรงเป็นเวลาเกือบ ๒ ชั่วโมงนั้น ผมได้รับความรู้และประโยชน์จากข้อคิดเห็น แนวคิด รวมทั้งการถ่ายทอดประสบการณ์ของท่านอาจารย์ที่มีอยู่อย่างมากมายและหลากหลาย โดยเฉพาะในเวทีต่างประเทศ ซึ่งยังคงเป็นจริงและมีความทันสมัย สามารถนำข้อมูลไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ทะเลไทยทั้งในปัจจุบันและอนาคตได้ต่อไป

สำหรับใน**ส่วนที่ ๔** ซึ่งเป็นส่วนสุดท้าย ได้รับความกรุณาจาก ดร.วิชาญ ศิริชัยเอกวัฒน์ อนุกรรมการ อจชล. อดีตเคยดำรงตำแหน่งเป็นสมาชิกวุฒิสภา ที่ปรึกษานายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีในหลายกระทรวง และนายกสมาคมประมงทะเลนอกน่านน้ำ เจ้าของกองเรือประมงในน่านน้ำต่างประเทศหรือที่เรียกว่าประมงนอกน่านน้ำ ซึ่งเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ตรงอย่างยาวนานทางด้าน การประมงนอกน่านน้ำ ซึ่งในครั้งนี้ท่านได้ให้ ข้อค้นพบ ข้อคิดเห็น พร้อมทั้งประเด็นท้าทายไว้แก่ผู้เกี่ยวข้องในบ้านเมืองของเราในประเด็นที่มีความสำคัญมาก และตามความเห็นของผมแล้วถือว่าเป็นอนาคตด้านความมั่นคงทางอาหาร (Food Security) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญของความมั่นคงมนุษย์ (Human Security) โดยเฉพาะของประเทศไทยและสอดคล้องกับประเด็นที่ท่านอาจารย์ ดร.เทพ เมณะเศวต ได้ให้ไว้ในส่วนที่ ๓ ที่เป็นปัญหาเกี่ยวข้องกับการจัดการการประมงในประเทศที่ต้องเร่งให้มีการดำเนินการ โดยตามความคิดเห็นส่วนตัวของผมแล้ว เห็นว่ามีความเป็นไปได้ทางวิชาการอย่างมาก หากแต่ต้องการการสนับสนุนและความร่วมมือจากหลายๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้องในเรื่องนี้อย่างจริงจังและครบถ้วน ทั้งนี้ ท่านได้เสนอปิดท้ายแบบท้าทายผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stake Holders) ในเรื่องนี้ทั้งหลายไว้ได้อย่างน่าสนใจเช่นกัน

ที่กล่าวมาทั้งหมดนี้เป็นเนื้อหาของหนังสือ “อนาคต (ทะเลไทย) ที่เราต้องการ : ลำดับที่ ๑” ฉบับนี้ ซึ่งอาจจัดเป็นฉบับที่ ๑ ทั้งนี้ สำหรับท่านที่สนใจฉบับอิเล็กทรอนิกส์นั้น สามารถดาวน์โหลดเอกสารฉบับเต็มได้ผ่านเว็บไซต์ **ฐานข้อมูลทางทะเล (Marine Knowledge Hub - www.mkh.in.th)** “โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใดๆ ครั้น อนึ่ง ถ้าเป็นไปได้ทางผู้จัดทำอยากทราบความคิดเห็นจากผู้อ่านด้วยว่า ทางเราควรที่จะมีการจัดทำฉบับที่ ๒ และฉบับต่อไปดีไหมครับ ทั้งนี้ ท่านสามารถส่งความคิดเห็นมาได้ที่ thaisea_mp@yahoo.com”

รองศาสตราจารย์ ดร. เณติมศักดิ์ จารยะพันธุ์
เลขาธิการคณะอนุกรรมการจัดการความรู้เพื่อผลประโยชน์แห่งชาติทางทะเล (อจชล.)
บรรณาธิการ

มหาสมุทรและทะเล¹

(Oceans and seas)

---

¹ สำนักความร่วมมือด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ สำนักงาน ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (๒๕๕๖). อนาคตที่เราต้องการ (The Future We Want คำแปลเอกสารผลลัพธ์การประชุม สหประชาชาติว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืน (United Nations Conference on Sustainable Development :Rio+ 20). หน้า ๖๒-๖๙

มหาสมุทรและทะเล (Oceans and seas)

๑๕๘. เราตระหนักว่ามหาสมุทร ทะเล และพื้นที่ชายฝั่งเป็นส่วนประกอบที่สำคัญและขาดไม่ได้ของระบบนิเวศของโลก และเป็นสิ่งสำคัญที่จะรักษาระบบนิเวศโลกให้คงอยู่ต่อไป โดยมีกฎหมายระหว่างประเทศ ซึ่งก็คือ อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล² เป็นกรอบทางกฎหมายสำหรับการอนุรักษ์และการใช้มหาสมุทรและทรัพยากรของมหาสมุทรอย่างยั่งยืน เราเน้นความสำคัญของการอนุรักษ์และการใช้มหาสมุทรและทะเล รวมทั้งทรัพยากรของมหาสมุทรและทะเลอย่างยั่งยืน เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งรวมถึงการที่มหาสมุทรและทะเลมีส่วนในการจัดความยากจน ทำให้เศรษฐกิจเติบโตอย่างต่อเนื่อง มีความมั่นคงทางอาหาร และก่อให้เกิดความเป็นอยู่ที่ยั่งยืนและสร้างงานที่เหมาะสม ในขณะที่เดียวกันก็ปกป้องความหลากหลายทางชีวภาพและสิ่งแวดล้อมทางทะเล และแก้ปัญหาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ดังนั้น เราจึงให้คำมั่นที่จะปกป้องและฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์และความสามารถในการปรับตัวของระบบนิเวศทางทะเลและมหาสมุทร เพื่อคงไว้ซึ่งความหลากหลายทางชีวภาพซึ่งเอื้อให้เกิดการอนุรักษ์และการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืนสำหรับคนในรุ่นปัจจุบันและอนาคต และเพื่อประยุกต์ใช้หลักการทางด้านระบบนิเวศและแนวทางการป้องกันไว้ก่อนในการจัดการกิจกรรมที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทางทะเลอย่างมีประสิทธิภาพ โดยสอดคล้องกับกฎหมายระหว่างประเทศ เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนทั้งสามมิติ

๑๕๙. เราตระหนักถึงความสำคัญของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเลในการทำให้เกิดความก้าวหน้าของการพัฒนาที่ยั่งยืน และตระหนักว่าอนุสัญญานี้ได้รับการรับรองเกือบจะครบทุกประเทศแล้ว ในครั้งนี้ เราขอกระตุ้นให้ประเทศภาคีทั้งหมดดำเนินการตามพันธกรณีภายใต้อนุสัญญาดังกล่าวอย่างเต็มที่

---

² United Nations, Treaty Series, vol. 1833, No. 31363.

๑๖๐. เราตระหนักถึงความสำคัญในการเสริมสร้างขีดความสามารถของประเทศกำลังพัฒนาให้สามารถได้รับประโยชน์จากการอนุรักษ์มหาสมุทรและทะเล และการใช้ทรัพยากรในมหาสมุทรและทะเลอย่างยั่งยืน ในการนี้เราจึงย้ำความจำเป็นที่จะต้องมีความร่วมมือด้านงานวิจัยวิทยาศาสตร์ทางทะเลเพื่อดำเนินการตามบทบัญญัติภายใต้อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล และดำเนินการตามผลลัพธ์ของการประชุมสุดยอดโลกว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืนที่สำคัญต่างๆ ซึ่งรวมถึงการดำเนินการเกี่ยวกับการถ่ายทอดเทคโนโลยี โดยคำนึงถึงหลักเกณฑ์และแนวทางว่าด้วยการถ่ายทอดเทคโนโลยีทางทะเลของคณะกรรมการสมุทรศาสตร์ระหว่างประเทศ³

๑๖๑. เราสนับสนุนกระบวนการรายงานและประเมินสถานการณ์สิ่งแวดล้อมทางทะเลของโลก รวมทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งจัดตั้งภายใต้สมัชชาสหประชาชาติ และมุ่งหวังที่จะเห็นการประเมินสถานการณ์สิ่งแวดล้อมทางทะเลแบบบูรณาการของโลกครั้งแรกเสร็จสมบูรณ์ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ และได้รับการพิจารณาจากสมัชชาสหประชาชาติเป็นลำดับต่อไป เราขอให้นานาประเทศนำผลการประเมินสถานการณ์สิ่งแวดล้อมทางทะเลไปพิจารณาในระดับที่เหมาะสม

๑๖๒. เราตระหนักถึงความสำคัญของการอนุรักษ์และการใช้ทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืนนอกเขตอธิปไตยแห่งรัฐ เรารับรู้การดำเนินงานของคณะทำงานเฉพาะกิจอย่างไม่เป็นทางการภายใต้สมัชชาสหประชาชาติที่ศึกษาเกี่ยวกับการอนุรักษ์และการใช้ความหลากหลายทางทะเลอย่างยั่งยืนนอกเขตอธิปไตยแห่งรัฐ เราให้คำมั่นที่จะพิจารณาแก้ไขอย่างเร่งด่วนในประเด็นเรื่องการอนุรักษ์ความหลากหลายทางทะเล และการใช้ความหลากหลายทางทะเลอย่างยั่งยืนนอกเขตอธิปไตยแห่งรัฐ โดยต่อยอดจากการดำเนินงานของ

³

ดู Intergovernmental Oceanographic Commission, document IOC/INF-

คณะทำงานเฉพาะกิจดังกล่าว และจะต้องมีการพิจารณาก่อนการประชุม สมัชชาแห่งสหประชาชาติสมัยที่ ๒๙ ซึ่งรวมถึงการพิจารณารับรองข้อมติที่จะพัฒนาเครื่องมือระหว่างประเทศภายใต้อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล

๑๖๓. เรารับรู้ด้วยความกังวลว่าความอดมสมบูรณ์ของมหาสมุทร และความหลากหลายของทะเลได้รับผลกระทบจากมลภาวะทางทะเล เช่น ขยะทะเล โดยเฉพาะพลาสติกสารมลพิษที่ตกค้างยาวนาน โลหะหนักและ สารประกอบไนโตรเจน ซึ่งเกิดจากแหล่งกำเนิดทางทะเลและแหล่งกำเนิดบนบก ได้แก่ การเดินเรือ และน้ำชะล้างจากแผ่นดิน เราจึงให้คำมั่นที่จะดำเนินการ ลดการเกิดมลพิษและลดผลกระทบของมลพิษต่อระบบนิเวศทางทะเล ดังกล่าว รวมถึงการดำเนินการตามอนุสัญญาที่เกี่ยวข้องที่ได้รับการรับรอง แล้วภายใต้กรอบขององค์การทางทะเลระหว่างประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ และการดำเนินงานตามข้อริเริ่มที่เกี่ยวข้อง อาทิ แผนการดำเนินงานระดับโลก เพื่อการปกป้องสิ่งแวดล้อมทางทะเลจากกิจกรรมบนบก⁴ และในท้ายที่สุด ให้การรับรองกลยุทธ์ที่มีการประสานงานกันด้วย เราให้คำมั่นที่จะดำเนินการ ต่อไปเพื่อลดขยะทะเลอย่างมีนัยสำคัญภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๘ โดยใช้ข้อมูล ทางวิทยาศาสตร์ที่มีอยู่เพื่อป้องกันอันตรายต่อสิ่งแวดล้อมทางทะเลและ ชายฝั่ง

๑๖๔. เราเชื่อว่าชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานเป็นภัยคุกคามที่มีนัยสำคัญ ต่อระบบนิเวศและทรัพยากรทางทะเล และให้คำมั่นที่จะดำเนินมาตรการเพื่อ ป้องกันการนำเข้าและการจัดการผลกระทบของชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานอย่าง เหมาะสม ซึ่งรวมถึงมาตรการที่ได้มีการรับรองภายใต้กรอบขององค์การทาง ทะเลระหว่างประเทศด้วย

---

⁴ ดู A/51/116, annex II.

๑๖๕. เรารับรู้การเพิ่มขึ้นของระดับน้ำทะเลและการกัดเซาะทางชายฝั่ง เป็นภัยคุกคามสำหรับภูมิภาคชายฝั่งและเกาะทั้งหลาย โดยเฉพาะในประเทศกำลังพัฒนา ในการนี้เราจึงเรียกร้องให้นานาชาติเพิ่มความพยายามในการแก้ปัญหาดังกล่าว

๑๖๖. เราขอให้มีการสนับสนุนข้อริเริ่มซึ่งตอบสนองต่อภาวะความเป็นกรดในมหาสมุทรและผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศต่อทรัพยากรและระบบนิเวศทางทะเลและชายฝั่ง ในการนี้เรานับความจำเป็นที่จะต้องร่วมกันป้องกันมิให้เกิดภาวะความเป็นกรดในมหาสมุทรเพิ่มขึ้น รวมทั้งการเพิ่มความสามารถในการปรับตัวและฟื้นตัวของระบบนิเวศทางทะเลและมหาสมุทรและสังคมสิ่งมีชีวิตที่อาศัยอยู่ในระบบนิเวศดังกล่าว และสนับสนุนงานวิจัยวิทยาศาสตร์ทางทะเล การติดตามตรวจสอบ การสำรวจภาวะความเป็นกรดในมหาสมุทร และโดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบนิเวศที่เปราะบาง รวมถึงการเพิ่มความร่วมมือระหว่างนานาชาติในเรื่องนี้

๑๖๗. เรานับความห่วงใยในเรื่องผลกระทบต่อด้านสิ่งแวดล้อมจากการเพิ่มธาตุอาหารในมหาสมุทร ในการนี้เราจึงระลึกถึงข้อมติที่เกี่ยวข้องกับการเพิ่มธาตุอาหารในมหาสมุทรซึ่งได้รับการรับรองโดยองค์การระหว่างรัฐบาลที่เกี่ยวข้อง และตกลงที่จะแก้ไขปัญหาการเพิ่มธาตุอาหารในมหาสมุทรด้วยความระมัดระวังอย่างสูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการป้องกันไว้ก่อน

๑๖๘. เราให้คำมั่นว่าจะเพิ่มความพยายามเพื่อบรรลุเป้าหมายปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ของแผนดำเนินงานโจฮันเนสเบิร์กที่จะคงไว้หรือฟื้นฟูมวลสัตว์น้ำให้อยู่ในระดับสูงสุดของผลผลิตที่สามารถรักษาให้คงไว้ได้อย่างเร่งด่วน ในการนี้เรายังให้คำมั่นที่จะเร่งมาตรการที่จำเป็นเพื่อคงไว้หรือเพื่อฟื้นฟูมวลสัตว์น้ำทั้งหมดอย่างน้อยที่สุดให้อยู่ในระดับสูงสุดของผลผลิตที่สามารถรักษาให้คงไว้ได้ เพื่อที่จะให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าวในระยะเวลาที่สั้นที่สุดเท่าที่จะทำได้ตามลักษณะทางชีวภาพของสัตว์น้ำเหล่านั้น ในการที่จะบรรลุเป้าหมายดังกล่าว เราจึงให้คำมั่นที่จะเร่งพัฒนาและดำเนินการตามแผนการจัดการโดยใช้ข้อมูล

ทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งรวมถึงการลดหรือเลิกการจับ และการลงแรงที่สอดคล้องกับมวลสัตว์น้ำที่มีอยู่ เรายังให้คำมั่นที่จะเพิ่มกิจกรรมเพื่อจัดการสัตว์พลอยได้ที่ไม่ต้องการสัตว์ที่ถูกทิ้งลงทะเล และจัดการผลกระทบของการประมงอื่นๆ ต่อระบบนิเวศ ได้แก่การยกเลิกการประมงแบบทำลาย นอกจากนี้ เรายังให้คำมั่นอีกว่าจะดำเนินกิจกรรมเพิ่มการปกป้องระบบนิเวศทางทะเลที่เปราะบางจากผลกระทบต่างๆ เช่น การใช้การประเมินผลกระทบอย่างมีประสิทธิภาพ กิจกรรมดังกล่าวข้างต้น ซึ่งรวมถึงกิจกรรมที่ดำเนินการโดยหน่วยงานที่มีอำนาจ ควรจะสอดคล้องกับกฎหมายระหว่างประเทศเครื่องมือระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง ข้อมติของสมัชชาสหประชาชาติ และแนวทางขององค์การอาหารเกษตรแห่งสหประชาชาติ

๑๖๙. เราขอกระตุ้นประเทศที่เป็นภาคีความตกลง พ.ศ. ๒๕๓๘ เพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรแห่งอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล วันที่ ๑๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๒๕ เกี่ยวกับการอนุรักษ์และจัดการมวลปลาที่อพยพข้ามเขตทางทะเล และมวลปลาที่อพยพย้ายถิ่นอยู่เสมอ⁵ ให้ดำเนินการตามความตกลงดังกล่าวอย่างเต็มที่ และคำนึงถึงความต้องการเฉพาะของประเทศกำลังพัฒนาอย่างครบถ้วน ซึ่งสอดคล้องกับส่วนที่ ๗ ของความตกลงดังกล่าว นอกจากนี้ เราขอเรียกร้องให้ทุกประเทศปฏิบัติตามจรรยาบรรณการทำประมงอย่างรับผิดชอบ⁶ และดำเนินการตามแผนปฏิบัติการและแนวทางด้านวิชาการระหว่างประเทศขององค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติด้วย

๑๗๐. เรารับทราบว่าการประมงที่ผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุมเป็นตัวการที่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ

5

United Nations, Treaty Series, vol. 2167, No. 37924. sect. III.

6

International Fisheries Instruments with Index (United Nations publication, Sales No. E.98.V.11) sect. III.

ของหลายๆประเทศ และเป็นภัยคุกคามที่ต่อเนื่องต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เราให้คำมั่นอีกครั้งที่จะกำจัดการประมงที่ผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุมตามที่เสนอไว้ในแผนการดำเนินงานโจอันเนสเบอร์ก์ ตลอดจนจะป้องกันและต่อต้านการปฏิบัติเหล่านี้ รวมถึงการจัดทำแผนปฏิบัติการทั้งในระดับชาติ และระดับภูมิภาคที่สอดคล้องกับแผนปฏิบัติการระหว่างประเทศว่าด้วยการป้องกัน ยับยั้ง และจัดการประมงที่ผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม การดำเนินการตามมาตรการที่มีประสิทธิภาพและมีการประสานกัน ซึ่งสอดคล้องกับกฎหมายระหว่างประเทศ โดยรัฐชายฝั่ง รัฐเจ้าของธง รัฐเจ้าของท่าเรือ ชาติที่ออกกฎบัตร และรัฐเจ้าของสัญชาติของผู้รับประโยชน์ และรัฐอื่นที่ให้การสนับสนุนหรือส่งเสริมหรือกระทำการประมงที่ผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุมโดยการระบุเรือและยึดผลประโยชน์ที่ผู้กระทำผิดที่ได้รับจากการกระทำดังกล่าว ตลอดจนให้ความร่วมมือกับประเทศกำลังพัฒนาในการระบุความต้องการ การเพิ่มขีดความสามารถอย่างเป็นระบบ รวมถึงการสนับสนุนระบบการตรวจสอบ การควบคุม การเฝ้าระวัง การปฏิบัติตาม และการบังคับใช้กฎหมาย

๑๗๑. เราขอเรียกร้องให้รัฐต่างๆที่ได้ลงนามในข้อตกลงสหประชาชาติว่าด้วยมาตรการของรัฐเจ้าของท่าเรือ เพื่อป้องกัน ยับยั้ง และจัดการทำประมงที่ผิดกฎหมาย ขาดการรายงานและไร้การควบคุม⁷ เร่งกระบวนการให้สัตยาบัน เพื่อให้ข้อตกลงดังกล่าวมีผลบังคับใช้โดยเร็ว

๑๗๒. เราตระหนักถึงความจำเป็นในการจัดการด้านการประมงอย่างโปร่งใสและตรวจสอบได้โดยองค์การจัดการประมงภูมิภาค เราตระหนักถึงความพยายามขององค์การจัดการประมงภูมิภาคในการทบทวนการปฏิบัติงานอย่างเป็นอิสระ และเรียกร้องให้องค์การจัดการประมงภูมิภาคทบทวนการปฏิบัติงาน

7

Food and Agriculture Organization of the United Nations, Report of the Conference of FAO, Thirty-sixth Session, Rome, 18-23 November 2009 (C 2009/REP and Corr. 1-3), appendix E.

ดังกล่าวอย่างสม่ำเสมอ และเผยแพร่ผลการทบทวนให้สาธารณชนรับทราบ เราสนับสนุนการดำเนินงานตามข้อเสนอแนะของผลการทบทวน ตลอดจนเสนอแนะให้มีการปรับปรุงการทบทวนให้มีรายละเอียดครบถ้วนมากขึ้นตามความจำเป็น

๑๗๓. เรายืนยันคำมั่นตามแผนการดำเนินงานโจอินเนสเบอร์เกอร์ในการกำจัดการอุดหนุนที่นำไปสู่การประมงที่ผิดกฎหมาย ขาดการรายงานและไร้การควบคุม และการทำประมงที่เกินกำลังการผลิต โดยคำนึงถึงความสำคัญของภาคการประมงต่อประเทศกำลังพัฒนาเราจึงเน้นคำมั่นที่จะหาข้อสรุปเกี่ยวกับวินัยพหุภาคีว่าด้วยการให้การอุดหนุนการทำประมงที่จะมีผลต่ออนาคตขององค์การการค้าโลก วาระการพัฒนาโตฮา^๘ และปฏิญญารัฐมนตรีฮ่องกง^๙ ในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของวินัยในเรื่อง การให้การอุดหนุนภาคการประมง ซึ่งได้แก่ การห้ามการอุดหนุนภาคการประมงในรูปแบบที่จะนำไปสู่การประมงที่เกินกำลังการผลิต และการประมงมากเกินไป โดยคำนึงถึงการบูรณาการการปฏิบัติที่เหมาะสม เฉพาะเจาะจงและแตกต่างสำหรับประเทศกำลังพัฒนาและประเทศพัฒนาน้อยที่สุดไว้ในการเจรจาต่อรองด้านการอุดหนุนภาคการประมงภายใต้องค์การการค้าโลก โดยคำนึงถึงความสำคัญของภาคการประมงในลำดับความสำคัญของการพัฒนา การลดความยากจนและการดำรงชีวิต ตลอดจนความมั่นคงทางด้านอาหาร เรากระตุ้นให้ประเทศต่างๆ ปรับปรุงความโปร่งใสและการเสนอรายงานของโปรแกรมการอุดหนุนภาคการประมงที่มีอยู่ผ่านองค์การการค้าโลกเมื่อคำนึงถึงสถานการณ์ของทรัพยากรประมงและการปราศจากอคติต่ออนาคตว่าด้วยการสนับสนุนภาคการประมงภายใต้ข้อตกลงโตฮาและปฏิญญาฮ่องกง หรือความจำเป็นที่จะต้องยุติการเจรจาในเรื่องเหล่านี้ เราจึงสนับสนุนให้ประเทศต่างๆ กำจัดการอุดหนุนภาคการประมงที่จะก่อให้เกิดการประมงที่เกินกำลังการผลิต และการ

8

ดู A/C.2/56/7, annex.

9

World Trade Organization, document WT/MIN(05)/DEC.

ประมงมากเกินไป และเราส่งเสริมให้ประเทศยับยั้งการอุดหนุนที่เกิดขึ้นใหม่ หรือจากการขยายหรือเพิ่มการอุดหนุนที่มีอยู่เดิม

๑๗๔. เราผลักดันการกำหนดและให้ความสำคัญกับกลยุทธ์เพื่อช่วยเหลือ ประเทศกำลังพัฒนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศพัฒนาน้อยที่สุด ประเทศกำลังพัฒนาที่เป็นเกาะขนาดเล็ก ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ เพื่อพัฒนาขีดความสามารถของประเทศในการอนุรักษ์การจัดการประมงอย่างยั่งยืน และการตระหนักถึงผลประโยชน์จากการทำประมงที่ยั่งยืนซึ่งรวมถึงการปรับปรุงการเข้าถึง ตลาดสำหรับผลิตภัณฑ์ปลาจากประเทศกำลังพัฒนา

๑๗๕. เราให้คำมั่นที่จะยอมรับความต้องการในการเข้าถึงการทำประมงและความสำคัญของการเข้าถึงตลาดโดยชาวประมงเพื่อการดำรงชีพ ชาวประมงขนาดเล็ก ชาวประมงพื้นบ้าน และคนงานประมงหญิง ชนพื้นเมือง และชุมชนของกลุ่มดังกล่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศกำลังพัฒนา เช่น ประเทศกำลังพัฒนาที่เป็นเกาะขนาดเล็ก

๑๗๖. เรายังตระหนักถึงความเกื้อหนุนด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมอย่างมีนัยสำคัญของแนวปะการัง โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อประเทศที่เป็นเกาะและประเทศชายฝั่งต่างๆ รวมถึงความเปราะบางของแนวปะการัง และป่าชายเลนต่อผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ภาวะความเป็นกรดในมหาสมุทร การประมงมากเกินไป การประมงแบบทำลาย และมลพิษ เราขอสนับสนุนความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อที่จะอนุรักษ์ระบบนิเวศแนวปะการังและป่าชายเลน และตระหนักถึงประโยชน์ด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมของแนวปะการังและป่าชายเลน และให้สนับสนุนความร่วมมือทางด้านวิชาการและการแลกเปลี่ยนข้อมูลตามความสมัครใจ

๑๗๗. เรายืนยันอีกครั้งถึงความสำคัญของมาตรการการอนุรักษ์
เชิงพื้นที่ รวมถึงการใช้พื้นที่คุ้มครองทางทะเลที่สอดคล้องกับกฎหมายระหว่าง
ประเทศ และอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลทางด้านวิทยาศาสตร์ที่ดีที่สุดที่มีอยู่
เป็นเครื่องมือในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพและการใช้
องค์ประกอบของความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน เรารับรู้ข้อมติที่
๑๐/๒ ของการประชุมสมัชชาภาคีอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ
ครั้งที่ ๑๐ ที่จัดขึ้น ณ เมืองนาโงยา ประเทศญี่ปุ่น ระหว่างวันที่ ๑๘ - ๒๙ ตุลาคม
พ.ศ. ๒๕๕๓ ว่าภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ นั้น ร้อยละ ๑๐ ของพื้นที่ทางทะเล
และชายฝั่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งพื้นที่ที่มีความสำคัญทางความหลากหลายทาง
ชีวภาพและการบริการของระบบนิเวศจะได้รับการอนุรักษ์ โดยการใช้ระบบ
พื้นที่คุ้มครองที่มีการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรม ซึ่งเป็น
ตัวแทนของระบบนิเวศที่เชื่อมโยงกัน และโดยการใช้มาตรการการอนุรักษ์
ในเชิงพื้นที่ที่มีประสิทธิภาพอื่นๆ¹⁰

10

ดู United Nations Environment Programme, document

UNEP/CBD/COP/10/27, annex.

๒

“ข้อสังเกตบางประการเกี่ยวกับถ้อยคำและภาษาที่ใช้ในการสื่อและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้มวลชนได้รับทราบเกี่ยวกับทะเลและมหาสมุทร รวมทั้งหลักกฎหมายทะเลระหว่างประเทศที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน”

โดย

ศาสตราจารย์ ดร. สมปอง สุจริตกุล

“ข้อสังเกตบางประการเกี่ยวกับถ้อยคำและภาษาที่ใช้ในการสื่อ และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้มวลชนได้รับทราบเกี่ยวกับทะเล และมหาสมุทร รวมทั้งหลักกฎหมายทะเลระหว่างประเทศที่ใช้ บังคับอยู่ในปัจจุบัน”

โดย

ศาสตราจารย์ ดร. สมปอง สุจริตกุล อนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
คณะอนุกรรมการจัดการความรู้เพื่อผลประโยชน์แห่งชาติทางทะเล
(อจชล.)

๑. เพื่อความเข้าใจ อันดี ที่ถูกต้อง เทียบตรง และ ไม่ผิดเพี้ยนหรือคลาดเคลื่อน จากข้อเท็จจริงที่ผู้แถลงประสงค์จะสื่อให้มวลชนหรือผู้ฟังได้ทราบอย่าง ครบถ้วน ชัดเจน และสมบูรณ์แบบทุกประการ แต่ผู้ที่รับฟังหรือรับทราบ กลับเข้าใจไปอีกอย่างหนึ่ง หรือบุคคลที่สามหรือบุคคลภายนอกอาจเข้าใจผิด และอาจทำให้เสียประโยชน์หรือไม่สมประโยชน์ที่ผู้แถลงมีเจตนาบริสุทธิ์ ที่จะ สื่อสารเผยแพร่กระจายข้อมูลความเป็นจริงและข้อกฎหมายที่ใช้บังคับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่เกี่ยวข้อง ทรัพยากรทางธรรมชาติใต้ทะเลหรือ ที่อยู่บนพื้นทะเลหรือก้นทะเลและความสัมพันธ์อันเกิดขึ้นได้จากการแปล จากภาษาหนึ่งไปอีกภาษาหนึ่ง เช่น ไทยเป็นอังกฤษ หรือในกรณีกลับกันจาก อังกฤษเป็นไทย ทั้งนี้ ภาษาทำงานทางการอื่นๆ ของสหประชาชาติก็ไม่พ้นความ สับสนและผิดพลาดในทำนองเดียวกันไม่ว่าจะเป็นภาษาฝรั่งเศส หรือภาษา สเปน โดยจะขอยกตัวอย่างถ้อยคำหรือวลีเท่าที่เคยมองเห็นบางคำดังต่อไปนี้

๒. “พื้นที่ทับซ้อน” จากภาษาอังกฤษ “Overlapping areas” ซึ่งแท้ที่จริง หาใช้พื้นที่หลายพื้นที่มาทับซ้อนกันไม่ แต่เป็นเพียงการอ้างสิทธิอธิปไตยที่ทับ ซ้อนกันบนพื้นผิวโลก หรือพื้นที่อันเดียวในบริเวณหรืออาณาบริเวณเดียวกัน

ซึ่งอยู่ในครอบครองและเขตอธิปไตยของประเทศหนึ่งโดยธรรม แต่อีกประเทศหนึ่งได้อ้างสิทธิอธิปไตยทับซ้อนกัน ฉะนั้น แท้ที่จริงจึงหาได้มีพื้นที่ใดทับซ้อนกันไม่ เป็นแต่เพียงการอ้างสิทธิแบบโคลลอยที่อ้างนำมา ซึ่งการโต้แย้งหรือข้อพิพาทเกี่ยวกับพื้นที่หนึ่งใดก็ได้ บนบกหรือในทะเลหรือ ในอากาศหรือแม้แต่ในห้วงอวกาศก็ได้ ด้วยเหตุนี้ **ทางที่ดีจะน่าจะขอความร่วมมือให้เลิกใช้วลี “พื้นที่ทับซ้อน” “Overlapping areas” และหันกลับมาใช้ “พื้นที่ที่มีการอ้างสิทธิอธิปไตยทับซ้อน” “Areas of overlapping claims” แทน เพื่อหลีกเลี่ยงความสับสนและเพื่อความถูกต้องเที่ยงตรง**

๓. ในทางปฏิบัติ ได้เคยมีปัญหาทำนองนี้เกิดขึ้นหลายครั้งหลายหนแล้วในการเจรจาสองฝ่ายหรือหลายฝ่ายหรือที่เรียกว่า ทวิภาคี หรือ พหุภาคี ก็อาจมีปัญหาหรือเขตแดนหรืออาณาบริเวณชายแดนใกล้เขตแดนที่ยังมิได้มีการปักปันหรือปักหลักเขต (delimitation or demarcation) อย่างเป็นทางการที่แน่นอน ด้วยความเห็นชอบของทั้งสองฝ่ายที่เกี่ยวข้องหรือคณะกรรมการปักปันผลมอาณาบริเวณที่ยังไม่ลงตัวหรือยังไม่เสร็จสิ้น เพราะคณะกรรมการผสมยังมีความเห็นไม่ตรงกัน ด้วยเหตุผลกลใด ประการใดก็ตาม คู่เจรจาก็อาจจะพักการเจรจาไว้ก่อน โดยถือว่าเป็นพื้นที่ที่จะมาพัฒนาร่วมกัน พื้นที่ที่เรียกว่า **“พื้นที่ที่พิพาท” หรือ “Disputed Areas”** ก็อาจเรียกเสียใหม่ให้ฟังง่ายขึ้นว่า เป็นพื้นที่พัฒนาร่วมกัน หรือ **“Joint Development Areas (JDA)”** ดังเช่นในกรณีการเจรจาระหว่างไทยกับมาเลเซียเกี่ยวกับพื้นที่ทางทะเลในอ่าวไทย เมื่อ ๓-๔ ทศวรรษ มาแล้ว และได้พิจารณาร่วมกันในพื้นที่ที่ยังไม่ตกลงกันในการปักปันจนสามารถร่วมกันฉุดคร่าทรัพยากรไปใช้ได้จนหมดสิ้นหรือเกือบหมดสิ้น และ ๓๐ ปีให้หลังก็สามารถตกลงกันได้โดยลากเส้นกึ่งกลางแบ่งพื้นที่ที่เป็นปัญหาและให้พัฒนาร่วมกันมากกว่าสามทศวรรษ ให้ส่วนเหนือเป็นของไทย และครึ่งที่อยู่ส่วนใต้เป็นของมาเลเซีย เป็นการยุติข้อขัดแย้งหรือปัญหาการปักปันเขตแดนระหว่างไทยกับมาเลเซียโดยสันติวิธี ทั้งบนบก ในทะเล ได้ทะเล และในห้วงอวกาศ โดยใช้ถ้อยคำภาษาอังกฤษว่า **“Joint Development Areas (JDA)”** อันเป็นถ้อยคำเชิงบวกมากกว่า **“Disputed Areas”** หรือ **“พื้นที่ที่**

พิพาท” เป็นต้น ดังนั้นจึงชอบที่จะหลีกเลี่ยงการใช้วลี หรือ ถ้อยคำ “พื้นที่ทับซ้อน” หรือ “Overlapping areas” ซึ่งไม่ตรงกับความเป็นจริงในทุกๆ มิติ

๔. “การกำหนดหลักเขตสุดท้ายที่ชายแดนไทย – กัมพูชา” คณะกรรมการปักปันผสมชุดอนุสัญญา ๑๙๐๔ และสนธิสัญญาและ พิธีสาร ๑๙๐๗ นั้นได้ตกลงให้เล็งจากยอดเขาสูงสุดบนเกาะกูดในประเทศไทยไปยังทิศตะวันออก จนบรรจบกับพื้นดินชายฝั่งทะเลเป็นหลักเขตที่ ๗๔ และได้ขยับเขยื้อนขึ้นไปทางเหนืออีกเล็กน้อยเนื่องจากตรงกับหมู่บ้านชุมชนคนกัมพูชา แต่ฝ่ายกัมพูชา กลับสำคัญผิดโดยอ้างว่าแนวที่เล็งจากยอดเขาสูงสุดของเกาะกูดนั้น เป็นเส้นเขตแดนทางทะเลระหว่างไทยกัมพูชา ตรงข้ามกลับกันหากมองจากหลักเขตที่ ๗๔ ไปยังทิศตะวันตกเข้าไปในราชอาณาจักรไทยตรงไปยังเกาะกูด แต่ก็ได้หลบอ้อมเกาะกูดไปทางทิศตะวันตกลัดเข้าไปในเขตประเทศไทยด้านอ่าวไทยโดยยึดเอาแม่น้ำและอ่าวไทยเป็นเขตแดนของกัมพูชา ทั้งๆ ที่การกำหนดหลักเขตที่ ๗๔ บนเขตแดนกัมพูชาไม่เกี่ยวกับเขตแดนทางทะเลแต่ประการใดแต่เป็นเขตแดนทางบก เขตแดนทางทะเลนั้น ต้องมาศึกษาโดยอ้างอิงถึงกฎหมายทะเลหรือกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยทะเลเป็นเกณฑ์

๕. การลากเส้นมัธยะ หรือ “Equidistant Line” หมายถึง การลากเส้นแบ่งเขตทางทะเล จากจุดหนึ่งบนเขตแดนระหว่างสองประเทศ เช่น หลักเขตที่ ๗๔ โดยเป็นเส้นมัธยะ และมุมที่แบ่งครึ่งเท่ากันระหว่างฝั่งไทยทางด้านเหนือหรือตะวันตก และฝั่งกัมพูชาทางด้านใต้หรือตะวันออกเฉียงใต้ แต่กัมพูชากลับไม่ใช่เส้นมัธยะ แต่ใช้ลากเส้นเข้าไปในประเทศไทยตามอำเภอใจ โดยอ้างว่าเป็นเขตของกัมพูชาแทนที่จะแบ่งมุมครึ่งหนึ่ง ใช้เส้นมัธยะห่างจากทั้งสองฟากฝั่งของไทยและของกัมพูชาเท่าๆกัน แต่กลับไปลากเส้นขีดฝั่งไทยเสมือนหนึ่งไทยไม่มีเขตทางทะเลเลยแต่กัมพูชาประเทศเดียว นอกนั้นอ่าวไทยเกือบทั้งหมดอยู่ในเขตอำนาจอธิปไตยของกัมพูชา ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่มีการใดในโลกจะยอมรับได้ เพราะปราศจากเหตุผลโดยสิ้นเชิง แล้วไทยจะยอมรับว่าเป็นอาณาบริเวณ “พื้นที่ทับซ้อน” ได้อย่างไร เพราะแม้แต่การอ้างสิทธิอธิปไตยที่ทับซ้อนกับดินแดนของไทย ก็ไม่อาจยอมรับได้และก็ไม่ควรจะประเทศที่สามอื่น

โดยยอมรับได้ โดยไม่ตั้งตนเป็นศัตรูกับประเทศไทยการที่กัมพูชาจำต้องเสียดินแดนไปให้เวียดนาม มิได้หมายความว่า จะสามารถมาขอรับคืนจากไทย เพื่อชดเชยที่กัมพูชาต้องเสียดินแดนให้เวียดนามไป เพราะใช้กำลังสู้เวียดนามไม่ได้ แต่ไทยใจบุญกลับจะต้องยอมหยิบบนดินแดนให้กัมพูชา ในฐานะที่เป็นผู้สืบทอดจากประเทศอาณานิคมตะวันตก คือ ฝรั่งเศส ฉะนั้นจึงไม่เป็นการสมควร แม้แต่จะเรียกพื้นที่ในเขตหนึ่งเขตใดของประเทศไทยว่าเป็นพื้นที่ทับซ้อน หรือแม้กระทั่งกล่าวอ้างที่ว่าไทยเคยมีพื้นที่ทับซ้อนกับกัมพูชาก็ไม่เป็นความจริง ที่อาจจะเรียกได้ว่าใกล้เคียงความจริง คือ พื้นที่ในอ่าวไทย ชายเขตแดนทางทะเลระหว่างไทยกับมาเลเซีย ซึ่งมีปัญหาในการกำหนดเส้นชายฝั่ง หรือ “Coast line” หรือ “General direction of the coast” หรือที่เรียกว่า “เส้นฐานตรง” หรือ “Straight Base lines” โดยเปรียบเทียบกรณีของนอร์เวย์ในกรณี “Anglo-Norwegian case” ระหว่างสหราชอาณาจักรกับนอร์เวย์เกี่ยวกับเรือประมงอังกฤษที่ไปทำการประมง ในน่านน้ำอาณาเขตหรือเขตเศรษฐกิจจำเพาะของนอร์เวย์ นอกเหนือจากเส้นฐานตรง (Straight base Line) ที่ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศชี้ขาดว่าเป็นดุลยพินิจของรัฐชายฝั่งภายใต้หลักเกณฑ์ของกฎหมายทะเลระหว่างประเทศ

๖. “ป่าชายเลน” หรือที่อาจเรียกใกล้เคียงว่า “swamp” หรือ “swamp land” ซึ่งอาจจะเป็นป่าไม้โกงกางติดต่อกับชายฝั่งทะเลที่มีน้ำกร่อยเพราะน้ำทะเลเค็มขึ้นมาสมทบกับน้ำจืดในป่าชายเลนที่ได้รับน้ำฝนจากภูเขาและบนชายทะเลฝั่งไทย หรืออาจจะเป็นป่าแสม ซึ่งชายเลนเป็นที่อาศัยของกุ้ง หอย ปู ปลา แต่ก็ยังเป็นพื้นที่ที่อุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติ แต่ก็มีสัตว์น้ำบางประเภทเท่านั้นที่อาศัยอยู่อย่างสะเทินน้ำสะเทินบก ไม่ใช่ปลาน้ำเค็มและ ก็ไม่ใช่ปลาน้ำจืด แต่เป็นสัตว์น้ำชายเลน เช่น ปลาตีน หอยแครง หอยขม กุ้งฝอย กุ้ง และสัตว์น้ำชายเลนเท่านั้น ฉะนั้น ป่าชายเลนจึงมีความสำคัญกับพื้นที่ชายฝั่งทะเลของไทยที่ไม่ใช่หาดทรายและไม่ใช่ป่าเชิงเขาแต่เป็นพื้นที่ที่ครั้งน้ำครั้งบกซึ่งมีพืชนานาพันธุ์ เช่น ต้นจาก ไม้โกงกาง ไม้แสมดำ ซึ่งขึ้นอยู่ชายเลนตามธรรมชาติ และเจริญเติบโตในน้ำทะเล (sea water) หรือ salt water และใน

น้ำจืด (fresh water) หรือน้ำกร่อย (brackish water) หรือทั้งสามรูปแบบ สลับกันหรือในเวลาเดียวกัน

๗. “ไหล่ทวีป” หรือ “Continental Shelf” หรือในภาษาฝรั่งเศสใช้คำว่า “Plateau Continental” หมายถึง พื้นดินที่ก้นทะเลที่ลาดลงจากชายฝั่ง แต่ลึกไม่เกิน ๑๐๐ Fathom Lines หรือประมาณ ๒๐๐ เมตร ซึ่งก็จัดว่ามีความลึก แต่ก็ไม่ใช่ลึกเกินกว่าความสามารถของมนุษย์ที่จะขุดคร่าทรัพยากร อันเป็นแหล่งพลังงาน เช่น น้ำมัน หรือ แก๊สธรรมชาติ ที่นำมาใช้ในการขับเคลื่อน ยานยนต์ทั้งบนบก ในทะเล และ ในอากาศ หรือ อวกาศ ด้วยเหตุนี้รัฐชายฝั่งจึงได้ ให้ความสำคัญในการอ้างสิทธิที่จะเป็นเจ้าของหรือครอบครองพื้นที่ก้นทะเลที่ไม่ลึกจนเกินไป และยังมีอยู่ในนิยามว่าเป็นไหล่ทวีปว่าเป็นที่ดินภายใต้อธิปไตยของรัฐชายฝั่งที่ยื่นออกไปในทะเลโดยใช้ความตื้นหรือความไม่ลึกมากนี้เป็นเกณฑ์ มีการเรียกร้องสิทธิที่จะพัฒนาแสวงประโยชน์ทั้งค้นคว้า (exploration) และ ใช้ประโยชน์ (exploitation) เพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพยากรธรรมชาติ หรือพลังงาน ในการถลุงแร่ธาตุ หรือ การพัฒนาอุตสาหกรรม

๘. “การทำเหมืองแร่ในทะเล” หรือ “Seabed-mining” หรือ “Deep-Sea -Mining” คำภาษาอังกฤษในหัวข้อนี้ หมายถึงการทำเหมืองแร่ในทะเล คือการขุดคร่า ทรัพยากรธรรมชาติที่ไม่มีชีวิตบนพื้นทะเล หรือ ที่ก้นทะเล หรือที่ยังอยู่ใต้พื้น ทะเล เป็นอุตสาหกรรมที่ยังไม่มีการประกอบกิจการมานานแล้วไม่ว่าจะเป็น ผลของการทำสัญญาระหว่างรัฐชายฝั่งกับบริษัทผู้ประกอบการ หรือ สัญญา สัมปทานจากรัฐชายฝั่งให้ผู้สัมปทานและบริษัทเอกชน คนในชาติ หรือต่างชาติ ผู้รับสัมปทานในฐานะเป็นคู่สัญญาสัมปทานจากผู้ให้อนุมัติบัตรเพื่อไปค้นหา ขุดคร่าทรัพยากรธรรมชาติทางทะเล ประเทศไทยได้ประกาศว่าอ่าวไทยตอน ใน รูปตัว ก. นั้นเป็นอ่าวประวัติศาสตร์ มีฐานะเท่ากับน่านน้ำภายใน แต่โดยที่ กรุงเทพฯเป็นท่าเรือเปิด จึงให้เรือพาณิชย์นานาชาติเข้ามารับส่งสินค้าและ ผู้โดยสารได้ตามความเหมาะสม ส่วนอ่าวไทยที่อยู่ติดกับฝั่งทะเลของไทย นั้นก็มีความลึกไม่เกินนิยามของ “ไหล่ทวีป” จึงได้มีการให้สัมปทานไป ประกอบกิจการทำเหมืองทั้งแร่และพลังงาน ทั้งน้ำมันและแก๊สธรรมชาติเพื่อ

ใช้ในการหุงต้มและขับเคลื่อนเครื่องยนต์ และได้มีประกาศให้เอกชนเสนอราคา เพื่อประมูลรับสัมปทานและประทานบัตรไปผุดคร่าแสวงหาทรัพยากรหลายแห่ง หลายพื้นที่นับเป็นร้อยหลุมแล้ว ตั้งแต่ได้บังคับใช้กฎหมายทะเล ทั้งในแง่ กฎหมายระหว่างประเทศและกฎหมายอุตสาหกรรมเหมืองแร่ของไทย

๙. “คอคอด” หรือ “Isthmus” ศัพท์ทางวิชาการภูมิศาสตร์ที่เรียกว่า “คอคอด” นี้ หมายถึงพื้นที่ทางบกส่วนที่ค่อนข้างเล็กเมื่อเปรียบเทียบกับ อาณาบริเวณที่ต่อเนื่องอีกสองด้านตรงข้าม เช่น เหนือและใต้หรือตะวันออก และตะวันตก “คอคอด” หรือ “Isthmus” นี้ จึงหมายถึงพื้นแผ่นดินที่สองฟาก ผังเป็นทะเล คือมีทะเลล้อมรอบอยู่ในด้านตรงข้าม เช่น ประเทศไทยตอนใต้มี แหลมมาลายู หรือ แหลมอินโดจีน ตามภาษาประเทศอาณานิคม เช่น อังกฤษ หรือ ฝรั่งเศส แต่ภาษาไทยเรียกว่าแหลมทองหรือสุวรรณภูมิสำหรับ ดินแดนไทย ส่วนที่เป็นแหลมนั้น ตอนหนึ่งเป็นคอคอดหรือ Isthmus มีอาณา เขตติดต่อกับพม่าหรือเมียนมา ตอนมะริดและตะนาวศรีหรือมะริดและเหนิสา เริ่มทางด้านไทยคือ “คอคอดกระ” คำว่าคอคอดนี้มีปรากฏอยู่ในทวีปอเมริกา เรียกว่าเขตต่อเนื่องระหว่างอเมริกาเหนือกับอเมริกาใต้ และได้มีการขุด คลองปานามา เพื่อให้เรือเดินสมุทรเดินทางลัด ไม่ต้องอ้อมทวีปอเมริกาได้ ทั้งทวีป ส่วนในภาคพื้นยุโรปและเอเชียก็มีคลองสุเอซ ซึ่งช่วยย่นระยะทาง จากยุโรปไปเอเชีย โดยไม่ต้องอ้อมทวีปแอฟริกาทั้งทวีปในทำนองคล้ายคลึงกัน

๑๐. บทสรุป

เท่าที่ได้สาธยายมาโดยสังเขปนี้ มิได้มีเจตนาจะเริ่มต้นพจนานุกรม ศัพท์ทางวิชาการในกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยทะเล แต่เป็นเพียงส่วน หนึ่งของความพยายามที่จะยกตัวอย่าง ถ้อยคำที่มีความหมายพิเศษพิสดารทาง วิชาการ นอกเหนือจากภาษาที่ใช้กันธรรมดาโดยปรกติเพื่อประโยชน์ในการ เผยแพร่ข้อมูลให้ประชาชนคนไทย และคนชาติอาเซียนอื่นๆ ได้เข้าใจสภาพ สถานะ และความหมายของนิยาม หรือศัพท์ทางวิชาการที่สำคัญๆ และพึง ได้ทราบไว้เป็นพื้นฐานในการดำรงชีพ และสามารถเข้าถึงเพื่อเจริญสัมพันธไมตรี และเป็นมิตร ให้ความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน ทั้งที่ประชิดติดกันหรือ

ห่างไกลออกไป โดยมีท้องทะเลหรือมหาสมุทรเป็นสื่อกลางให้สัมพันธ์
สมานฉันท์กันได้ เหมือนกับบ้านเรือนที่อยู่เคียงกัน **ทั้งนี้** เพื่อรู้จักเอื้อเพื่อเพื่อแผ่
อดออม และแบ่งปันทรัพยากรธรรมชาติ ทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต ทั้งบนบก
ในอากาศ และในทะเล เพื่อประโยชน์ร่วมกันในการบริโภค อุปโภค และการ
พัฒนาการเกษตร และการประมง ทั้งในน่านน้ำภายในเขตเศรษฐกิจทางทะเล
และแม้ในทะเลหลวง อันเป็นมรดกสำหรับมวลประชาชนชาวโลก รวมทั้งคน
ไทยด้วย จึงต้องทะนุถนอมเก็บออมรักษาและทำนุบำรุงให้มั่นคงแข็งแรง
เจริญเติบโตขยายพันธุ์ และแผ่กระจายไปเพื่อมวลมนุษยชาติให้ไม่มีวันหมดสิ้น
หากทุกคนจะช่วยกันดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ โดยรู้จักเก็บรักษาและรู้จัก
ใช้ประโยชน์ไม่สิ้นเปลืองเปล่าประโยชน์โดยใช่เหตุ นี่แหละคือข้อคิดและ
ข้อสังเกตที่ขอฝากไว้ให้เพื่อนบ้านในมิตรประเทศและพี่น้องร่วมชาติเพื่อเป็น
คติธรรมในการยึดถือปฏิบัติตลอดไป เพื่ออนาคตอันถาวรของราชอาณาจักร
ไทยและของประชากรโลก

๓

ความเห็นบางประการเกี่ยวกับการจัดตั้ง
“สถาบันกิจการทางทะเล”
และ “แผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล
(พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๔)”

โดย

ดร.เทพ เมนะเศวต

ความเห็นบางประการเกี่ยวกับการจัดตั้ง “สถาบันกิจการทางทะเล”
และ “แผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล (พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๔)”

โดย

ดร.เทพ เมนะเศวต อนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
คณะอนุกรรมการจัดการความรู้เพื่อผลประโยชน์แห่งชาติทางทะเล
(อจชล.)

บทความต่อไปนี้เรียบเรียงมาจากเอกสารของท่านอาจารย์ ดร. เทพ เมนะเศวต ต้องขออนุญาตเรียกอาจารย์ครับ เนื่องจากได้มีโอกาสได้เรียนวิชาการจัดการการประมง (Fishery Management) กับท่านอาจารย์ตั้งแต่เมื่อครั้งยังเป็นนิสิตภาควิชาวิทยาศาสตร์ทางทะเล จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๑๔-๒๕๑๗ และมีท่านอาจารย์มาเป็นอาจารย์พิเศษท่านหนึ่งให้กับการเรียนการสอนของภาควิชา ในขณะนั้น ประกอบกับการที่ท่านอาจารย์ได้กรุณาแวะมาพบและพูดคุยกับผมที่ทำงานชั่วคราวของสำนักงานเลขาธิการคณะอนุกรรมการจัดการความรู้เพื่อผลประโยชน์แห่งชาติทางทะเล(อจชล.) เมื่อวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ ท่านอาจารย์ได้ให้ทั้งความคิดเห็นและข้อคิดที่น่าสนใจในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งสถาบันกิจการทางทะเล และเรื่องของแผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล (พ.ศ.๒๕๕๘-๒๕๖๔) ดังที่ผมจะได้รวบรวมและเรียบเรียงนำเสนอ ดังต่อไปนี้ครับ

๑. การจัดตั้ง “สถาบันกิจการทางทะเล”

ในเรื่องนี้ท่านได้พยายามค้นหารายงานการประชุมซึ่ง รศ.ดร.พิพัฒน์ ตั้งสีบุกุล (อดีตประธานคณะอนุกรรมการจัดการความรู้เพื่อผลประโยชน์แห่งชาติทางทะเล) ได้จัดขึ้นในปี พ.ศ.๒๕๒๔ (ค.ศ.๑๙๘๑) ซึ่งท่านได้รับอนุญาตจาก FAO Fisheries Department ให้เข้าร่วมประชุมที่กรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับความคืบหน้าในการร่างอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเลและปัญหาที่เกี่ยวข้องแต่ไม่พบ ในการประชุมครั้งนั้นท่านกล่าวว่า

อาจารย์พิพัฒน์ได้ปรารภกับผม (นอกที่ประชุม) ว่าประเทศของเราควรได้พิจารณาจัดให้มีกลไก (mechanism) เพื่อประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่มีกิจกรรมทางทะเล เพราะในสมัยนั้นหน่วยงานเหล่านี้ต่างก็ทำงานไปตามความรับผิดชอบที่ได้กำหนดไว้ ไม่มีการประสานกันอย่างใกล้ชิด เห็นควรให้มีนโยบายรวม ซึ่งจะทำให้เกิดการประสานงานและความใกล้ชิดกันมากขึ้น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินกิจกรรมต่างๆทางทะเลเหล่านั้นให้บังเกิดผลประโยชน์ต่อประเทศ ผมเห็นด้วยกับข้อคิดเห็นของอาจารย์พิพัฒน์ เพราะในระยะเวลาระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๐๖ ถึง พ.ศ. ๒๕๑๔ ผมได้มีโอกาสร่วมคณะผู้แทนไทยไปร่วมประชุมสมัชชาสามัญของคณะกรรมการสมุทรศาสตร์ระหว่างรัฐบาล (Intergovernmental Oceanographic Commissions) ๒-๓ หน และได้พบผู้แทนชาติต่างๆ หลายท่านที่ซึ่งทำงานในสถาบันที่รับผิดชอบในการดูแลผลประโยชน์แห่งชาติทางทะเลและนโยบายทางทะเลของประเทศของเขาแต่ละประเทศ ผมได้มีโอกาสเข้าร่วมประชุมในกลุ่ม IOC/TEMA ซึ่งสนับสนุนให้ประเทศสมาชิกโดยเฉพาะประเทศกำลังพัฒนามีโครงการฝึกอบรมและวิจัยในศาสตร์แขนงต่างๆทางสมุทรศาสตร์และการใช้ทรัพยากรทางทะเลอย่างมีความรับผิดชอบ ผมได้รายงานเรื่องนี้ให้คณะกรรมการวิทยาศาสตร์ทางทะเล สภาวิจัยแห่งชาติ ในสมัยนั้นทราบ และขอให้มีการเสนอแนะต่อรัฐบาลให้จัดตั้งภาควิชาการที่รับผิดชอบในการให้ความรู้แก่นิสิต/นักศึกษาในเรื่องวิทยาศาสตร์ทางทะเล

ในมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งแห่งใด ซึ่งต่อมาทางจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่มีคณาจารย์ออกไปศึกษาต่อต่างประเทศเรื่องทางทะเล เมื่อสำเร็จการศึกษากลับมาแล้วก็กลับมาสอนหลายท่าน และได้จัดตั้งแผนกวิชาวิทยาศาสตร์ทางทะเลขึ้นในคณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นแห่งแรก ในประเทศไทย

ในเอกสารเก่าๆ ที่ผมมีอยู่ ผมได้พบว่าโครงการกฎหมายแห่งเอเชียอาคเนย์ (SEAPOL) ซึ่งต่อมาได้ทุนสนับสนุนจาก IDRC (International Development Research Center) ของแคนาดา ได้จัดให้มีการประชุมเสวนา โต้เถียง เมื่อวันที่ ๙ กันยายน ๒๕๓๙ และมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างกว้างขวาง ในเรื่องการจัดตั้งสถาบันทางทะเลแห่งประเทศไทย (Thailand Institute of Maritime Affairs-TIMA) อาทิเช่น วัตถุประสงค์ ประเด็นความซ้ำซ้อนกับหน่วยงานที่ทำงานอยู่แล้ว ทางทะเล งบประมาณ และโครงสร้างของสถาบันทางทะเล ผมจึงเห็นว่าการริเริ่มในการก่อตั้งสถาบันทางทะเลที่เรากำลังพิจารณาอยู่นี้ควรจะเป็นเมื่อประมาณเกือบ ๒๐ ปีที่แล้ว ตามที่ท่านประธาน อจชล. ได้กล่าวในที่ประชุมเมื่อ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ เพราะ มีเอกสารอ้างอิง แทนคำกล่าวของผมที่ว่า ริเริ่มเมื่อ ๓๐ กว่าปีก่อน เนื่องจากไม่มีเอกสารอ้างอิง

ในส่วนเรื่องชื่อที่เหมาะสมของสถาบันที่จะจัดตั้งขึ้น ผมเห็นด้วยกับที่ประชุม อจชล.ว่าในขณะนี้ควรใช้ชื่อว่า สถาบันกิจการทางทะเลไปพลางก่อน แต่คำภาษาอังกฤษคำว่า maritime ทำให้นึกถึงว่าเป็นงานเฉพาะเรื่องพาณิชย์นาวี เรื่องการปราบปรามโจรสลัด เรื่องการป้องกันอุบัติเหตุทางทะเล ฯลฯ ถึงแม้คำภาษาอังกฤษว่า Maritime จะมีความหมายเหมือนคำว่า Marine ผมมีความเห็นซึ่งอาจจะไม่ถูกต้องว่า คำว่า Marine อาจครอบคลุมเรื่องทางทะเลมากกว่า ตามที่ท่าน รองศาสตราจารย์ ดร.ศรัณย์ เท็ชรพิรุณ แห่งคณะประมง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (อดีตรองประธาน อจชล. และได้ถึงแก่กรรมแล้ว) ได้เรียบเรียงหนังสือชื่อ **สมุทรกรณี (marine affairs)** เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๙ และได้ให้คำจำกัดความสมุทรกรณีไว้ในคำนำของหนังสือซึ่งผมเห็นว่าคำจำกัดความที่เขียนไว้ครอบคลุมกิจการของสถาบันที่กำลังจะจัดตั้ง ผมจึงเรียนเสนอให้คณะอนุกรรมการเฉพาะกิจศึกษาการจัดตั้งสถาบัน

กิจการทางทะเลได้โปรดพิจารณาตามที่เห็นควรการใช้ “สมุทรภรณ์” เป็นชื่อสถาบันกิจการทางทะเล เช่น สถาบันสมุทรภรณ์แห่งชาติ (The National Institute of Marine Affairs - NIMA) หรือ สถาบันสมุทรภรณ์แห่งประเทศไทย (Institute of Marine Affairs of Thailand - IMAT)

ประเด็นต่อไป สำหรับหัวข้อนี้ คือ เรื่องวัตถุประสงค์ของสถาบันกิจการทางทะเล ผมขอเรียนเสนอว่า ควรมีเป้าหมายสูงสุด (Ultimate Goal) เป็นลำดับแรก และมีวัตถุประสงค์ในระยะสั้นและยาว (Medium and Long-term Objectives) ในวัตถุประสงค์นั้นควรมีการกล่าวถึง ความมั่นคงในเรื่องต่างๆ ตามที่ได้บ่งชี้ไว้ในร่างแผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล ผมขอเรียนเรื่องการขจัดความยากจน (Poverty Alleviation or Mitigation) และเรื่องผลประโยชน์จากการใช้ทรัพยากรทางทะเลเพื่อเสริมสรภาพของความมั่นคงทางอาหาร ซึ่งเป็นเรื่องที่ต้องการระหว่างประเทศและประเทศต่างๆ ได้ให้ทุนการศึกษาการวิจัยและการพัฒนาการ (Donor Countries and Organization) ให้ความสนใจและให้ลำดับความสำคัญสูงในการให้ทุนวิจัยและพัฒนาโครงการต่างๆ

ผมขอสนับสนุนให้มีการประเมินผลการทำงานของสถาบันกิจการทางทะเลตามที่ปรากฏในรายงานการประชุม ซึ่งการประเมินผลสมควรทำเฉพาะ ในเรื่องเงินงบประมาณ ซึ่งอาจต้องมีผู้ประเมินจากภายนอก หากสถาบันได้รับเงินสนับสนุนจากภายนอกเท่านั้น แต่ควรมีการประเมินผลการทำงานของสถาบัน (Programme Audit) เป็นระยะๆ โดยในระยะก่อตั้งนั้นอาจจะเป็นการประเมินภายใน (Auto Programme Audit) ก่อน เมื่อการทำงานของสถาบันดำเนินได้ระยะหนึ่งแล้ว ควรมีการตรวจผลงานเป็นระยะๆอย่างสม่ำเสมอ โดยท่านผู้อำนวยการนอกสถาบัน (External Programme Audit)

ประเด็นสุดท้ายสำหรับหัวข้อนี้ ผมขอเสนอแนะว่า ทางสถาบันกิจการทางทะเลที่จะจัดตั้งควรเป็นอิสระในการจัดหาเงินอุดหนุนจาก

ภายนอก ไม่ว่าจะจากเอกชน องค์กร หรือ ประเทศต่างๆ ที่ให้ความช่วยเหลือ (Donor Organizations and Countries)

สำหรับในประเด็นของแผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล ท่านได้กรุณาให้ความเห็นไว้ดังต่อไปนี้

๒. แผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล (พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๔)

ประเด็นที่ ๑ ผมได้อ่านเอกสารที่แนบมาให้ที่ประชุม อจชล. พิจารณาอีกครั้งหนึ่ง ในเรื่องแผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล (พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๔) ผมสังเกตว่ามีการกล่าวถึงเรื่องความมั่นคงทางอาหารเพียงสองครั้งเท่านั้น คือ ในหน้า ๒๗ ในหัวข้อเรื่องปัจจัยความสำเร็จ ข้อที่ ๗ เกี่ยวกับการปรับปรุงและพัฒนากฎหมาย ฯลฯ และในหน้า ๔๔ ย่อหน้าที่ ๓ บรรทัดที่ ๙

ในประเทศไทยของเรา ปลาเป็นอาหารที่ให้โปรตีนและเป็นอาหารหลักของคนไทย จนมีประโยคว่า “กินข้าวกับปลาเป็นอาหาร” ดังนั้น การใช้ทรัพยากรประมงทะเลเพื่อนำขึ้นมาเป็นอาหารจึงมีความสำคัญต่อความเป็นอยู่ของประชากรในประเทศ โดยเฉพาะผู้ที่ตั้งถิ่นฐานในจังหวัดชายทะเลของไทยทั้งในฝั่งอ่าวไทยและฝั่งอันดามัน ทั้งนี้ การทำประมงอย่างไม่รับผิดชอบได้บังเกิดขึ้นแล้วในประเทศของเรา ทำให้เสถียรภาพของความมั่นคงทางอาหารเสื่อมถอยไป จะเห็นได้ว่าในเหตุการณ์วิกฤต เช่น ปีนี้ท่วมเมื่อสองปีก่อนนั้น เริ่มมีปัญหาเกี่ยวกับอาหารโปรตีนที่มีคุณภาพมีความขาดแคลนลง

ในระดับภูมิภาค ประชาคมอาเซียน (ASEAN) ได้ให้ความสำคัญของการทำประมง (ทะเล) ที่ยั่งยืนต่อความมั่นคงทางอาหารของประเทศในประชาคมอาเซียน และได้ร่วมมือกับศูนย์พัฒนาการประมงแห่งภูมิภาคตะวันออกเฉียงใต้ (SEAFDEC) จัดการประชุมระดับภูมิภาค (Conference on Sustainable on Fisheries for Food Security for the ASEAN Region towards 2020 “Fish for the People”) ครั้งแรกในกรุงเทพมหานคร เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๔ และครั้งที่ ๒ ในหัวข้อเดียวกัน เพื่อวางนโยบายและปรับปรุง

แผนดำเนินการเพื่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรประมงอย่างมีความรับผิดชอบ และเกิดผลอย่างยั่งยืนต่อความมั่นคงด้านอาหาร เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๔

ในระดับโลก องค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (Food and Agriculture Organization of the United Nations-FAO) ได้ให้ความร่วมมือกับรัฐบาลญี่ปุ่นในการจัดการประชุมนานาชาติว่าด้วยผลของการประมงที่ยั่งยืนที่มีต่อความมั่นคงทางอาหาร (International Conference on Sustainable/Contribution of Fisheries to Food Security) ขึ้น ณ กรุงโตเกียว เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๘ ที่ประชุมได้ให้ปฏิญญากรุงโตเกียว โดยอ้างถึงการลดลงของผลผลิตจากประมงทะเลและประมงน้ำจืด เนื่องจากการขยายตัวของประชากรในภูมิภาค และเน้นถึงความสำคัญของการฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรประมงโดยการทำประมงอย่างมีความรับผิดชอบ ซึ่ง FAO ได้จัดทำร่างขึ้น ในปี พ.ศ. ๒๕๓๙ FAO ได้จัดให้มีการประชุมสุดยอดของโลกเรื่องอาหาร ซึ่งปฏิญญาแห่งกรุงโรมในเรื่องนี้ได้ มีส่วนหนึ่งที่ย้ำถึงความสำคัญของการบริหารและจัดการการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ (เน้นทรัพยากรประมง) และการจัดการผลิตและการบริโภคอาหารสัตว์น้ำอย่างไม่ยั่งยืน (Unsustainable Pattern of Production and Consumption) ซึ่งในการประชุมสมัยต่างๆที่ได้กล่าวข้างต้น ประเทศไทยได้ส่งผู้แทนเข้าร่วมประชุมทุกครั้ง

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผมเรียนเสนอแนะให้อนุกรรมการเฉพาะกิจศึกษาการจัดตั้งสถาบันกิจการทางทะเลได้โปรดพิจารณาเพิ่ม **“ความมั่นคงทางอาหาร (Food Security)”** ในบทนำของแผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล (พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๔) ในย่อหน้าที่ ๑.๒.๑ โดยเพิ่มเติมระหว่างความมั่นคงของมนุษย์ (Human Security) และความมั่นคงของสิ่งแวดล้อม (Food Security) ในบรรทัดที่ ๑๙

ประเด็นที่ ๒ ที่ผมเรียนขอเสนอแก่สำหรับแผนงานความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล (พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๔) คือหน้า ๓ หัวข้อที่ ๑.๓ ความสำคัญทางทะเล ในย่อหน้าที่ ๓ ผมขอเรียนเสนอข้อความต่อไปนี้แทน “โดย

ประเทศไทยสามารถทำการประเมินมูลค่ามหาศาล จนกลายเป็นสินค้าออกที่สำคัญอย่างหนึ่งของประเทศ (กองเรือประมงไทยเคยติดอันดับ ๘ ของโลก)” เป็น

“โดยผลิตผลจากทรัพยากรประมงมีส่วนเกี่ยวข้องอย่างมีนัยยะสำคัญต่อความมั่นคงและความปลอดภัยทางอาหาร (Food Security and Safety) ของประเทศและในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เนื่องจากประชากรในภูมิภาคนี้ โดยเฉพาะกลุ่มที่พำนักอาศัยอยู่ริมทะเลใช้ปลาและสัตว์น้ำทะเลเป็นอาหารโปรตีนหลักมาแต่โบราณกาล นอกจากนี้การประมงทะเลยังก่อรายได้อย่างมหาศาล ซึ่งมีผลเกี่ยวเนื่องกับความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ (Economic Security)”

ประเด็นที่ ๓ เกี่ยวกับข้อ ๓.๗ ปัญหาสำคัญของการดำเนินการตามนโยบายของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผมขอเรียนเสนอเพิ่มข้อความเกี่ยวกับปัญหาบุคลากร ดังนี้

“๓.๗.๓ การขาดบุคลากรที่มีประสบการณ์และความชำนาญในสายวิชาการต่างๆ เพื่อดำเนินงานตามแผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล อาจทำให้การดำเนินงานในหน่วยงานบางแห่งต้องหยุดชะงักและไม่มีความต่อเนื่อง (Continuity)”

ประเด็นที่ ๔ หน้า ๒๕ ภายใต้หัวข้อเรื่องประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๕ แนวทางในการดำเนินการ ข้อ ๕.๒ ควรพิจารณาต่อจากข้อความ ‘การปกป้องและรักษาความมั่นคงทางทะเล’ ดังนี้

“โดยเฉพาะในการปลูกฝังจิตสำนึกของเยาวชนของชาติให้เห็นแก่ส่วนรวม มีความหวงแหนและปกป้องทรัพยากรของชาติ เพื่อนำทรัพยากรเหล่านี้มาใช้ให้เป็นประโยชน์อย่างยั่งยืนต่อประเทศ”

ประเด็นที่ ๕ หน้า ๔๔ บรรทัดที่ ๒๔ ผมขอเรียนเสนอข้อความดังต่อไปนี้ หลังจากคำว่า “ต่อความมั่นคงและผลประโยชน์ทางทะเลของประเทศสมาชิกอาเซียน”

“ASEAN ยังร่วมมือกับศูนย์พัฒนาการประมงแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (SEAFDEC) ซึ่งประเทศสมาชิกของ SEAFDEC ก็เป็นสมาชิกของ ASEAN ในการเพิ่มขีดความสามารถด้านการจัดการประมง...”

ประเด็นที่ ๖ เป็นเรื่องเกี่ยวกับสถานการณ์ความมั่นคงในพื้นที่ทางทะเลของประเทศไทย หน้า ๕๔ ในร่างแผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเลนี้มีข้อความ ๕.๔ การแย่งชิงทรัพยากรทางทะเลระหว่างกลุ่มผลประโยชน์ภายในชาติ ผมขอเรียนเสนอให้มีข้อความต่อจากข้อ ๕.๖ ซึ่งควรพูดถึงเรื่อง “ปัญหาในการจัดการการประมงของประชากรการประมงที่ถูกจับร่วมกันระหว่างประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้าน (Shared and Straddling Fish Stocks)” เป็นข้อ ๕.๗ เพราะจากการศึกษาของ FAO ร่วมกับ SEAFDEC ในปี ค.ศ. ๑๙๙๗ ปรากฏว่าในทะเลจีนตอนใต้รวมทั้งอ่าวไทย มีกลุ่มปลาทะเล ซึ่งถูกทำการประมงมากกว่า ๑ ประเทศ และมากกว่า ๒๐ ชนิด นอกจากนี้ ในฝั่งตะวันออกของมหาสมุทรอินเดียมีกลุ่มปลามากกว่า ๑๐ ชนิด ที่ถูกจับร่วมกันมากกว่า ๑ ประเทศ ซึ่งในอ่าวไทยมีฝูงปลาเคลื่อนที่ผ่านเขตเศรษฐกิจจำเพาะสองหรือมากกว่าสองประเทศ เช่น ปลาทุ (*Rastrelliger spp.*) ปลาอินทรี (*Scomberomorus spp.*) และซาติน (*Sardinella spp.*) ทางฝั่งตะวันออกของอ่าวไทย ในปัจจุบันการประมงในอ่าวไทย และนอกเขตน่านน้ำไทยยังไม่มีการบริหารจัดการการประมงอย่างรัดกุมและมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้การใช้มาตรการที่ประเทศหนึ่งใช้ โดยมีได้รับความร่วมมือจากประเทศที่ทำการประมงร่วมกันย่อมไม่บังเกิดผลดีต่อความยั่งยืนของประชากรปลาเหล่านั้น ซึ่งนอกจากทรัพยากรของกลุ่มปลาพวกนี้จะเสื่อมโทรมแล้ว ยังมีปัญหาพิพาททวีคูณขึ้นระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน

ประเด็นสุดท้ายผมขอเรียนเสนอข้อคิดเห็นคือ หัวข้อความร่วมมือระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับทะเลทั้งระดับโลก ภูมิภาค และอนุภูมิภาค หน้า ๕๗ ซึ่งผมเห็นว่ายังมีองค์การที่สำคัญในระดับโลกและในระดับภูมิภาคที่สนับสนุนประเทศสมาชิกในการดำเนินการทั้งทางด้านการบริหารและวิชาการเพื่อให้ความเสถียรในความมั่นคงทางทะเล โดยเฉพาะในเรื่องการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนเพื่อประโยชน์และความผาสุกของประชากรในประเทศนั้นๆ โดยที่ควรจะกล่าวถึง คือ

๔.๒ องค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (Food and Agriculture Organization of the United Nations – FAO) องค์การนี้เป็นหน่วยงานชำนาญพิเศษขององค์การสหประชาชาติ ตั้งขึ้นในปี พ.ศ.๒๔๘๘ (ค.ศ. ๑๙๔๕) ที่เมืองควีเบค ประเทศแคนาดา โดยสภาเศรษฐกิจและสังคมขององค์การสหประชาชาติ (UN Economic and Social Council) โดยประเทศไทยอยู่ในกลุ่มสมาชิกชุดแรก (Chartered members) ซึ่งในขณะนี้ FAO มีสมาชิกทั้งหมด ๑๙๔ ประเทศ มีองค์กรสมาชิก ๑ องค์กร คือ European Union และสมาชิกสมทบ ๒ ประเทศ ได้แก่ หมู่เกาะแฟโร (Faroe) และประเทศโทเกเลา (Tokelau) โดยเมื่อเริ่มจัดตั้ง FAO ให้ความสนใจในเรื่องการผลิตอาหารเพื่อจัดความหิวโหยของมนุษย์ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ ต่อมาในการที่จะสร้างความมั่นคงทางอาหารและการใช้ทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลและมหาสมุทรให้เป็นประโยชน์อย่างยั่งยืน FAO จึงได้จัดตั้งคณะกรรมการกิจการหลายคณะรวมทั้งคณะกรรมการว่าด้วยความมั่นคงทางอาหาร (Committee on Food Security) และกรรมการว่าด้วยการประมง (Committee on Fisheries)

คณะกรรมการประมงมีสมัยการประชุมสามัญทุก ๒ ปี เพื่อพิจารณาปัญหาระดับโลกว่าด้วยการพัฒนาและการใช้ทรัพยากรการประมงอย่างมีความรับผิดชอบ และมีบทบาทสำคัญในการวางมาตรการและแผนปฏิบัติการต่างๆ ในการดำเนินการตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. ๑๙๘๒ ซึ่งรวมทั้ง (ก) ข้อตกลงสำหรับการดำเนินงานตามเงื่อนไขของการประชุมของสหประชาชาติเรื่องกฎหมายทะเล เมื่อวันที่ ๑๐ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๘๒

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์และบริหารจัดการกลุ่มประชากรปลาที่เดินทางข้ามเขตพรมแดนหรืออยู่คร่อมเขตแดนและประชากรปลาที่มีการอพยพย้ายถิ่นในระยะทางไกลในเขตทะเลหลวง (The Agreement for the Implementation of the Provisions of the United Nations Conference on the Law of the Sea of 10 December 1982 relating to the Conservation and Management of Straddling Fish Stocks and Highly Migratory Fish Stocks) (ข) จรรยาบรรณในการทำการประมงอย่างรับผิดชอบ (Code of Conduct for Responsible Fisheries) (ค) แผนปฏิบัติงานนานาชาติว่าด้วยการป้องกันยับยั้งและขจัดการทำการประมงที่ผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม (International Plan of Action to Prevent, Deter and Eliminate Illegal, Unreported and Unregulated Fishing - IPOA - IUU) เป็นต้น

องค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติยังได้จัดตั้งองค์การระดับภูมิภาคเพื่อประสานงานระหว่างสมาชิกประเทศในภูมิภาคนั้นๆ ในการจัดการผลประโยชน์จากทรัพยากรประมงแบบยั่งยืนเพื่อก่อให้เกิดเสถียรภาพในความมั่นคงทางอาหารและความผาสุกของประชาชนในภูมิภาค ประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกในองค์การเหล่านี้ เช่น คณะกรรมาธิการการประมงปลาทูน่าในมหาสมุทรอินเดีย (Indian Ocean Tuna Fisheries Commission) และ คณะกรรมาธิการประมงภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก (The Asia-Pacific Fishery Commission – APFIC) และเป็นสมาชิกสมทบในคณะกรรมการการประมงสำหรับมหาสมุทรแปซิฟิกฝั่งตะวันตกและฝั่งกลาง (Western and Central Pacific Fisheries Commission – WCPFC) ซึ่งดูแลเฉพาะทรัพยากรของปลาย้ายถิ่นระยะไกล (Highly Migratory Species)

ในอ่าวเบงกอลนี้้องค์การอาหารและเกษตรได้ร่วมมือกับโครงการสิ่งแวดล้อมและสหประชาชาติ (The United Nations Environment Programme - UNEP) ในการศึกษาและวิจัยสถานภาพของสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรประมงในระบบนิเวศวิทยาของอ่าวเบงกอล (The Bay of Bengal

Large Marine Ecosystem Protect - BBLME) โดยตระหนักถึงการประมงที่เกินควร (overfishing) และความเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อมต่อระบบนิเวศวิทยาของอ่าวเบงกอล ซึ่งจะมีผลเสียต่อความเป็นอยู่ของประชากรของประเทศต่างๆที่พำนักอาศัยอยู่ในชายฝั่งของอ่าวเบงกอล โครงการศึกษา BBLME นี้ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนสภาพแวดล้อมของโลก (Global Environmental Fund)”

๖.๔ คณะกรรมาธิการสมุทรศาสตร์ระหว่างรัฐบาล (The Intergovernmental Oceanographic Commission - IOC) องค์กรดังกล่าวนี้เป็นองค์กรชำนาญพิเศษอีกองค์กรหนึ่งของสหประชาชาติ ซึ่งมีหน้าที่ประสานงานเกี่ยวกับสมุทรศาสตร์และการบริการที่เกี่ยวข้อง ซึ่งถูกจัดตั้งเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๓ (ค.ศ. ๑๙๖๐) โดยองค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ในปัจจุบันมีสมาชิก ๑๔๗ ประเทศ ประเทศไทยเป็นสมาชิกในกลุ่มสมาชิกชุดแรกสมัยก่อตั้ง (Chartered members) ในระยะ ๒ - ๓ ปีที่ผ่านมา IOC มีบทบาทสำคัญในการดำเนินงานต่างๆในกรอบของความพัฒนาที่ยั่งยืนของสมุทรศาสตร์ของโลก ตามข้อเสนอแนะของที่ประชุมสหประชาชาติว่าด้วยสภาพแวดล้อมและการพัฒนา (The United Nations Conference on Environmental Development - UNCED) ในปี พ.ศ. ๒๕๓๓ (ค.ศ. ๑๙๙๒) โดยมีเป้าหมายสำคัญคือ (ก) มีความคล่องตัวในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change) ความแปรปรวน (variability) และการเพิ่มประสิทธิภาพและสมรรถภาพของกิจกรรมต่างๆที่เกี่ยวข้องกับมหาสมุทร (ข) มีประสิทธิภาพในระบบการเตือนภัยล่วงหน้าสำหรับคลื่นสึนามิ และจากภัยอันตรายต่างๆที่เกิดในมหาสมุทร (ค) เพิ่มพูนความรู้สำหรับประเด็นใหม่ที่เกิดขึ้นทางสมุทรศาสตร์

ประเทศไทยได้เข้าร่วมประชุมในสมัยสามัญของ IOC อย่างสม่ำเสมอ และร่วมมืออย่างใกล้ชิดในการดำเนินการของอนุกรมการระดับภูมิภาคของ IOC สำหรับมหาสมุทรแปซิฟิกฝั่งตะวันตก (IOC/WESTPAC) ทั้งนี้ โครงการ IOC/WESTPAC ได้มีสำนักงานโครงการอยู่ในประเทศไทย”

๖.๘ ศูนย์การพัฒนาการประมงแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

(The Southeast Asian Fisheries Development Center – SEAFDEC) SEAFDEC เป็นองค์กรระดับอนุภูมิภาค ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามข้อตกลงของการประชุมระดับรัฐมนตรีว่าด้วยการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ณ กรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น ในปี พ.ศ. ๒๕๑๐ (ค.ศ. ๑๙๖๗) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิกและองค์การที่เกี่ยวข้อง ทั้งในระดับภูมิภาคและระดับนานาชาติ ในการพัฒนาการประมง (รวมทั้งการเพาะเลี้ยงและการแปรรูปสัตว์น้ำ) เพื่อประโยชน์ของประชากรในภูมิภาคนี้ ในปัจจุบัน SEAFDEC มีประเทศสมาชิกคือ บรูไนดารุสซาลาม กัมพูชา อินโดนีเซีย ญี่ปุ่น มาเลเซีย เมียนมา ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ ไทย และเวียดนาม นอกจากนี้ญี่ปุ่นแล้ว ประเทศที่กล่าวข้างต้นล้วนเป็นสมาชิกของประชาคมอาเซียนทั้งสิ้น ในสมัยริเริ่มการดำเนินงานของ SEAFDEC ส่วนใหญ่เป็นการฝึกอบรมบุคลากรในการทำการประมงทะเล การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และการแปรรูปสัตว์น้ำ เนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยยะสำคัญในช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมาในการใช้ทรัพยากรทางทะเล สภาพสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ และการค้าของผลิตภัณฑ์การประมงในตลาดโลก รวมทั้งลำดับความสำคัญที่ประชาคมโลกให้ความสำคัญที่ยั่งยืนจากการใช้ทรัพยากรธรรมชาติเป็นอาหาร SEAFDEC จัดทำยุทธศาสตร์ในการดำเนินงานในอนาคตเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการใช้ทรัพยากรประมงอย่างมีความรับผิดชอบ เพื่อบังเกิดผลประโยชน์อย่างยั่งยืนในด้านความมั่นคงทางด้านอาหารและความมั่นคงด้านเศรษฐกิจ

SEAFDEC ได้ร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับอาเซียนตามข้อตกลง ASEAN-SEAFDEC Strategic Partnership ที่ทำขึ้นเมื่อปี พ.ศ.๒๕๕๐ (ค.ศ. ๒๐๐๗) เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนของการประมง (รวมถึงการเพาะเลี้ยง) ในภูมิภาคให้บังเกิดผลประโยชน์สูงสุดแก่ประเทศในภูมิภาคนี้ และเพื่อให้งานดำเนินไปอย่างราบรื่น ทั้งนี้ ASEAN และ SEAFDEC ได้จัดให้มีกลุ่มที่ปรึกษา ระหว่างสององค์กรที่เรียกว่า The ASEAN/SEAFDEC Fisheries Consultative

Group (ASEAN/SEAFDEC FCG) เพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าของการปฏิบัติงานตามแผนที่ได้วางไว้”

ทั้งหมดนี้เป็น ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะต่างๆ จากประสบการณ์อันยาวนานในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับทะเลและมหาสมุทร ในประเด็น “อนาคต (ทะเลไทย) ที่เราต้องการ” ของท่านอาจารย์ ดร.เทพ เมนะเศวต ซึ่งหวังว่าพวกเราผู้อ่านทุกๆท่านในฐานะคนไทยคนหนึ่ง ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับทะเลไม่ทางใดก็ทางหนึ่งสมควรที่จะได้รับทราบ รับรู้ และนำไปคิดต่อ ปฏิบัติต่อตามความเหมาะสม ตามกำลัง และตามภาระหน้าที่ของแต่ละคนต่อไปครับ

ทะเลไทย : ทำอย่างไรการใช้ทรัพยากรสัตว์น้ำ
จึงมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

โดย

ดร.วิชาญ ศิริชัยเอกวัฒน์

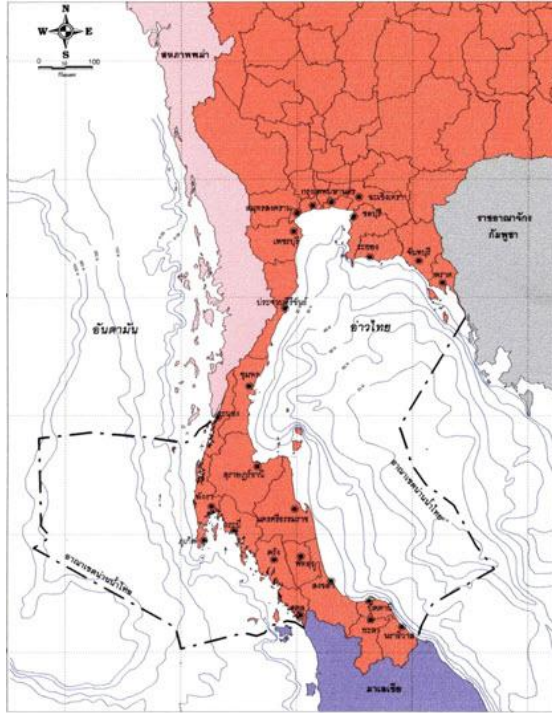
**ทะเลไทย : ทำอย่างไรการใช้ทรัพยากรสัตว์น้ำจึงมั่นคง มั่งคั่ง
และยั่งยืน**

โดย

ดร. วิชาญ ศิริชัยเอกวัฒน์ อนุกรรมการ

**คณะอนุกรรมการจัดการความรู้เพื่อผลประโยชน์แห่งชาติทางทะเล
(อจชล.)**

ทะเลไทยในอดีต โดยเฉพาะอ่าวไทยนั้น นับได้ว่าเป็นแหล่ง
ทรัพยากรสัตว์น้ำที่มีความอุดมสมบูรณ์แห่งหนึ่งของโลก หากเรานำแผนที่
โลกออกมาทางดูก็จะพบว่า อ่าวไทยของเรานั้นมีสภาพทางภูมิศาสตร์ไม่
แตกต่างไปจากอ่าวที่เป็นแหล่งทรัพยากรสัตว์น้ำที่สำคัญและมีความอุดม
สมบูรณ์แห่งอื่น ๆ ของโลกเลย ไม่ว่าจะเป็นอ่าวลาสกาและอ่าวเม็กซิโก
ของสหรัฐอเมริกาและเม็กซิโก อ่าวบิสเคย์ของฝรั่งเศสและสเปน อ่าวคาร์
เพินทาเรียของออสเตรเลีย อ่าวเบงกอลของประเทศอินเดีย ศรีลังกาและ
บังกลาเทศ อ่าวเอเดนของโซมาเลียและเยเมน อ่าวตังเกี๋ย และอ่าวฮาลอง
ของจีนและเวียดนาม อ่าวมะตะบันของพม่า และอ่าวเปอร์เซียของประเทศ
แถบตะวันออกกลาง ฯลฯ

และหากเรามองดูอ่าวไทยในภาพกว้างทั้งพื้นที่ ก็จะทำให้เห็นว่า อ่าวไทยนั้นมีลักษณะไม่ต่างไปจากอ่าวเลี้ยงปลารธรรมชาติที่มีชายฝั่ง กางออกโอบล้อมพื้นที่ทะเลขนาดใหญ่ ตั้งแต่ปลายแหลมญวนในประเทศเวียดนาม ขึ้นมาทางประเทศกัมพูชา ประเทศไทย และวกกลับเลียบชายฝั่งอ่าวไทย ทางด้านตะวันตกไปจนจรดปลายแหลมมาเลเซีย โดยมีสภาพเป็นเขตนํ้าตื้น ใกล้ำชายฝั่งและค่อย ๆ ลาดลึกลงเรื่อย ๆ จนจรดกลางอ่าวไทย โดยส่วนที่ลึกที่สุด มีความลึกเพียง ๘๕ เมตรเท่านั้น และเกือบทุกพื้นที่ล้วนมีแม่น้ำ ลำคลอง และธารน้ำที่นำพาสารอาหารป้อนลงสู่อ่าวไทยให้แก่สัตว์น้ำต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง

นอกจากนี้แล้ว “อ่าวตัว ก.” ที่อยู่ตอนในของอ่าวไทย ยังเป็นบริเวณที่มีระบบห่วงโซ่อาหารที่สมบูรณ์มากที่สุดแห่งหนึ่งของโลก เนื่องจากมีระบบนิเวศที่ประกอบไปด้วยหาดโคลนล้อมรอบพื้นที่ เป็นแหล่งที่มีความหลากหลายทางชีวภาพสูง โดยมีแม่น้ำไหลลงสู่อ่าวไทยในบริเวณดังกล่าวถึง ๕ สาย ได้แก่ แม่น้ำบางปะกง เจ้าพระยา ท่าจีน แม่กลอง และเพชรบุรี ซึ่งเป็นเสมือนสายธารแห่งอาหารที่หล่อเลี้ยงสัตว์น้ำต่าง ๆ ทั้ง กุ้ง หอย ปู ปลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งสัตว์น้ำวัยอ่อนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่นั้น

นับตั้งแต่ ปี ๒๕๐๔ ที่ประเทศไทยนำเครื่องมือประมงประเภท “อวนลาก (Trawling)” เข้ามาทดลองใช้จับสัตว์น้ำแล้วปรากฏว่าประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี ส่งผลให้การทำการประมงด้วยเครื่องมือชนิดนี้มีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และขยายตัวไปยังพื้นที่ต่าง ๆ เกือบทั่วอ่าวไทยในเวลาเพียงไม่กี่ปี โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมิได้ใส่ใจ หรือให้ความสำคัญต่อการควบคุมด้วยการจำกัดปริมาณและดูแลอย่างใกล้ชิดตามที่ผู้เชี่ยวชาญจากเยอรมันได้ให้คำแนะนำไว้ ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ระบบนิเวศของอ่าวไทยเสื่อมโทรมลง และทรัพยากรสัตว์น้ำทุกชนิดลดลงอย่างรวดเร็ว ประกอบกับการปล่อยปลาละเลของเจ้าหน้าที่และหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีหน้าที่ในการกำกับดูแลการทำการประมงของไทย รวมทั้งการมุ่งแต่จะแสวงหาประโยชน์จากทรัพยากรของผู้ประกอบกิจการประมงทุกขนาด ตั้งแต่การทำประมงพื้นบ้านไปจนถึงการทำประมงพาณิชย์ทั้งขนาดเล็กและขนาดใหญ่ ล้วนมีส่วนร่วมกันทำให้การใช้ทรัพยากรสัตว์น้ำของไทยในทุกพื้นที่อยู่ในสภาพเสื่อมโทรมจนถึงจุดอันตรายที่ธรรมชาติไม่สามารถผลิตทดแทนได้ทันกับการใช้ประโยชน์อย่างไร้ความรับผิดชอบ (Unresponsible Fishing) ไร้จิตสำนึกในการอนุรักษ์ (Lack of conservation awareness) และเป็นการทำประมงที่ผิดกฎหมาย ขาดการรายงานและไร้การควบคุม (IUU=Illegal, Unreported and Unregulated Fishing) อย่างที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

อย่างไรก็ตามที่ผ่านมา สังคมมักกล่าวโทษว่าสาเหตุสำคัญที่ทำให้ทรัพยากรสัตว์น้ำของไทยในทุกพื้นที่อยู่ในสภาพเสื่อมโทรมจนถึงจุดอันตรายที่ไม่สามารถผลิตทดแทนได้ทันนั้น เกิดจากการทำการประมงในเชิงพาณิชย์ของเรือประมงขนาดใหญ่ที่มีกำลังเครื่องยนต์สูงและใช้เครื่องมือประมงที่มีศักยภาพในทางทำลายล้างสูง แต่ถ้าจะพิจารณากันด้วยความเป็นธรรมแล้ว ก็พบว่าแท้ที่จริงแล้ว การทำประมงของเรือประมงขนาดเล็ก และเรือประมงพื้นบ้านที่เรียกตัวเองว่าเป็นผู้อนุรักษ์นั้น ก็เป็นสาเหตุสำคัญในการทำลายล้างสัตว์น้ำในทะเลของไทยนั้น ไม่น้อยไปกว่าเรือประมงพาณิชย์ เพราะทุกวันนี้เรามีเรือประมงขนาดเล็กนับหมื่นลำในพื้นที่ตลอดชายฝั่งทะเลของประเทศที่ทำการประมงด้วยอวนตาถี่ ทำการประมงในเขตอนุรักษ์ด้วยลอบจำนวนนับร้อยใบจนเต็มพื้นที่ จนสัตว์น้ำแทบจะไม่มีทางหลุดรอดไปได้เลย

นอกจากการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรอย่างไม่หยุดยั้งแล้ว น่านน้ำไทยวันนี้ยังเต็มไปด้วยสารพิษ และโลหะหนักที่ถูกปล่อยทิ้งให้ไหลมาตามกระแสน้ำลงสู่ทะเล ทั้งสารเคมีทางการเกษตรจากเรือکشวน ไร่นาน้ำเสียจากโรงงานอุตสาหกรรม โรงแรมที่ฟัก และบ้านเรือนที่อยู่อาศัย ตลอดจนจากเรือต่าง ๆ อย่างไรก็ตามรับผิดชอบ จนเป็นเหตุให้ทะเลไทยวันนี้แทบจะเป็นทะเลพิษ เสื่อมโทรม และไร้สัตว์น้ำที่เคยอุดมสมบูรณ์ไปแล้ว

มีคนเคยถามผู้เขียนว่า “เราจะทำให้อ่าวไทยหรือทะเลไทยของเราให้กลับมาอุดมสมบูรณ์ได้อีกหรือไม่”

คำตอบก็คือ “ได้อย่างแน่นอน”

แต่... ต้องตอบคำถามให้ได้ก่อนว่า “เราจะเอาจริงไหม” “ใครจะทำ” และ “ทุกคนที่เกี่ยวข้องจะยอมให้ทำหรือไม่”

หากคำตอบ คือ “ไม่”

ก็เชื่อได้เลยว่า “เราไม่มีทางที่จะเห็นน่านน้ำไทยกลับมามีทรัพยากรสัตว์น้ำอย่างอุดมสมบูรณ์ และสร้างความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนให้กับประเทศไทยได้อย่างแน่นอน”

แต่ถ้าคำตอบ คือ “ใช่”

ก็เชื่อได้เลยว่า “น่านน้ำไทยจะกลับมามีทรัพยากรสัตว์น้ำอย่างอุดมสมบูรณ์ และสร้างความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนให้กับประเทศไทยได้อย่างแน่นอน”

ตัวอย่างที่เห็นได้อย่างชัดเจน คือ ผลสำเร็จจาก “การปิดอ่าวตัว ก.” ระหว่างวันที่ ๑ มิถุนายน – ๓๑ กรกฎาคม ที่ผ่านมานี้ ด้วยการริเริ่มของสมาคมการประมงแห่งประเทศไทยและสมาคมการประมงท้องถิ่น ร่วมกับกรมประมง โดยให้กรมประมงออกประกาศห้ามใช้เครื่องทำการประมงบางชนิดในพื้นที่จับสัตว์น้ำ เพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรประมงบริเวณอ่าวไทยตอนใน ซึ่งได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากชาวประมงส่วนใหญ่ในเขต ๘ จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดชลบุรี ฉะเชิงเทรา สมุทรปราการ กรุงเทพมหานคร สมุทรสาคร สมุทรสงคราม เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งผลจากการปิดอ่าวในช่วงระยะเวลาสั้น ๆ เพียงแค่ ๒ เดือน ปรากฏว่า เมื่อเปิดให้เข้าทำการประมง ชาวประมงสามารถจับสัตว์น้ำทุกประเภทได้มากขึ้นอย่างที่ไม่เคยมีมาก่อน แต่ก็เป็นที่น่าเสียดายที่การปิดอ่าวดังกล่าวยังขาดการวางแผนในการบริหารจัดการทั้งในระหว่างการปิดอ่าว และหลังจากการเปิดอ่าว เช่น การตรวจตราและการเฝ้าระวังผู้ฝ่าฝืน ทำให้มีชาวประมงบางคนบางกลุ่มลักลอบเข้าทำการประมงในช่วงเวลาดังกล่าว การขาดการวางแผนการจัดการการใช้ทรัพยากรหลังจากการเปิดอ่าว ทำให้เกิดการแย่งชิงการใช้ทรัพยากร และมีการจับสัตว์น้ำทุกขนาด ส่งผลให้สัตว์น้ำที่เพิ่มขึ้นในช่วงของการปิดอ่าวต้องหมดลงในระยะเวลาอันสั้น

การปิดอ่าวตัว ก. แม้จะเป็นการเริ่มดำเนินการในปีแรกในพื้นที่เล็ก ๆ และในระยะเวลาเพียงสั้น ๆ แต่ผลที่ได้แสดงให้เห็นว่า ทรัพยากรสัตว์น้ำมีการเพิ่มปริมาณเพิ่มพูนขึ้นอย่างมหาศาล ซึ่งหากมีมาตรการอื่นๆ เสริม เช่น การเพิ่มปะการังเทียม การจัดการสิ่งแวดล้อมและการควบคุมการทิ้งของเสียต่าง ๆ ก็อาจช่วยให้ความอุดมสมบูรณ์ของสัตว์น้ำมีปริมาณเพิ่มขึ้นอีกนับเท่าทวีคูณได้อย่างไม่ยากนัก และหากมีการดำเนินการ

ในลักษณะเช่นเดียวกันนี้ในทุกเขตพื้นที่ประมง ตามความเหมาะสมของทรัพยากรและสภาพพื้นที่แล้ว เชื่อได้เลยว่า “น่านน้ำไทยจะกลับมามีทรัพยากรสัตว์น้ำอย่างอุดมสมบูรณ์ และสร้างความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนให้กับประเทศไทยได้อย่างแน่นอน”

ในฐานะที่ผู้เขียนได้คลุกคลีกับทะเลและการประมงทะเลทั้งของไทยและของโลกมานานหลายสิบปี ได้เรียนรู้ถึงการจัดการทะเลและทรัพยากรสัตว์น้ำของประเทศต่าง ๆ หลายสิบแห่ง ผู้เขียนพบว่า ...

“การฟื้นฟูทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทางทะเลแม้จะต้องใช้เวลาบ้าง แต่ก็ไม่เกินความสามารถของมนุษย์ที่มีอยู่” รวมทั้งคนไทยเราด้วย แต่ประเด็นปัญหาก็คือ ...

ผู้ดำเนินการต้องเป็นผู้รู้ ผู้มีความเข้าใจในทะเลและคนทะเล โดยต้องออกแบบแผนงานอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่อง ครอบคลุมทุกมิติที่สำคัญต้องได้รับการสนับสนุนจากผู้เกี่ยวข้องอย่างจริงจัง และจริงจัง โดยเฉพาะต้องจัดสรรงบประมาณและเงินทุนในการดำเนินการให้ในจำนวนมากพอควรด้วย

ผู้เขียนจึงได้หาคำตอบว่าจะต้องทำอะไรที่จะทำให้คำตอบของคำถาม ๓ ประการข้างต้น “เราจะเอาจริงไหม” “ใครจะทำ” “ทุกคนที่เกี่ยวข้องจะยอมให้ทำหรือไม่” คือ “ใช่” และพบว่าสิ่งที่เราจะต้องดำเนินการก่อนที่จะได้คำตอบ คือ

๑. ทำความเข้าใจกับผู้ใช้ทะเลถึงความสำคัญของทะเลทั้งในแง่ของทรัพยากรของชาติและมนุษยชาติ ที่ประเทศไทยต้องฟื้นฟู ทำนุบำรุงรักษาและใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน และสถานการณ์ความเป็นจริงของท้องทะเลไทยในวันนี้ ที่เสื่อมโทรมและมีการใช้ประโยชน์กันจนเกินศักยภาพการผลิตทดแทนมานานแล้ว

๒. ประเทศไทยต้องฟื้นฟูทะเลไทยทั้งทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมให้กลับมาสู่ความอุดมสมบูรณ์อีกครั้งโดยเร็ว รวมทั้งต้องจัดระเบียบการใช้

ทรัพยากรเสียใหม่ให้สามารถใช้ประโยชน์เพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหาร และความมั่งคั่งของประเทศได้อย่างไม่มีที่สิ้นสุด (ยั่งยืน) ตลอดไป

๓. ออกแบบแผนการดำเนินการฟื้นฟู ทำนุบำรุง รักษา และจัดการ การใช้ประโยชน์จากสัตว์น้ำอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่อง และครอบคลุมทุกมิติ โดยมี “กองทุนพัฒนาการประมง” ที่มีงบประมาณในการสนับสนุนอย่างเพียงพอ เพื่อให้สามารถจัดการการใช้ประโยชน์จากสัตว์น้ำได้อย่างยั่งยืน ตามต้องการ

๔. ปรับแก้กฎหมายใหม่ให้การใช้เครื่องมือประมงทุกชนิดต้องได้รับอนุญาต เว้นแต่เป็นการประมงเพื่อการพักผ่อนและสันทนาการ รวมทั้ง การห้ามครอบครองสัตว์น้ำบางชนิด บางขนาด และการห้ามมีไว้ครอบครอง เครื่องมือการประมงบางชนิดบนเรือประมง

๕. กำหนดให้ผู้ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรสัตว์น้ำทุกคน (ชาวประมง) ที่ประสงค์จะประกอบอาชีพต่อไปต้องถูกจำกัดจำนวน ประเภท ขนาด และประเภทของเครื่องมือ ต้องเสียค่าธรรมเนียม และทำการประมงอย่างถูกกฎหมาย ภายใต้การควบคุม และต้องรายงานตามกติกาที่กำหนด โดยผู้ที่ได้รับผลกระทบจะได้รับการดูแล แก้ไข และเยียวยา จากกองทุนที่ตั้งขึ้น ผู้อยู่นอกกติกาจะต้องถูกลงโทษและต้องออกจากอาชีพ และห้ามผู้ประกอบการรายใหม่เข้าสู่ธุรกิจ หากไม่มีข้อมูลทางวิชาการ สนับสนุนให้เพิ่มจำนวนได้

๖. กำหนดให้ผู้ที่สร้างความเสียหายให้กับทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม จะต้องหยุดการกระทำดังกล่าว หากฝ่าฝืนจะถูกลงโทษ อย่างเข้มงวด

หากการดำเนินการข้างต้นสามารถกระทำได้โดยที่ผู้มีส่วน เกี่ยวข้องทั้งหมดให้การยอมรับ และคำตอบที่เราจะได้รับ คือ “ใช่” ทะเล ไทยที่เสื่อมโทรมในวันนี้ ก็ยังสามารถที่จะกลับมาสู่ความอุดมสมบูรณ์ได้ใหม่

และเป็นแหล่งทรัพยากรที่เราสามารถเก็บเกี่ยวเพื่อสร้างความมั่นคง มั่งคั่ง
และยั่งยืนทั้งแก่ประเทศชาติและผู้เก็บเกี่ยวตลอดไป

แต่ ... ประเด็นของคำถามในวันนี้ คือ “เราพร้อมหรือยัง” ครับ